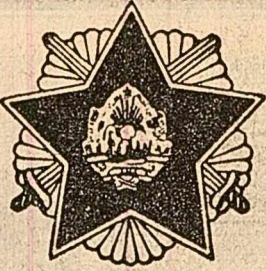

Scinteia

Organ al Comitetului Central al P.M.R.

Anul XXXIV Nr. 6440 Simbătă 14 noiembrie 1964 6 PAGINI — 30 BANI

ÎNVĂȚĂMÎNTUL AGROZOOOTEHNIC DE MASĂ ÎNTR-UN NOU AN

Incepe un nou an în învățământul agrozootehnic de masă. Sute de mii de cursanți, care au absolvit anii I și II, și alături de ei cei care s-au înscris în anul I, vor audia lecții, vor participa la seminarii și lucrări practice pe probleme care îi interesează direct în activitatea ce o desfășoară pentru creșterea recoltei de cereale, plante tehnice, legume și fructe, pentru dezvoltarea zootehniei și a producției de carne, lapte, ouă etc.

Înarmarea colectivităților, a celorlalți lucrători din agricultură cu cunoștințe agrozootehnice temeinice prin organizarea învățământului agricol de masă cu durata de 3 ani, constituie una dintre acțiunile de mare însemnătate inițiate de partid, menite să contribuie la înlăturarea programului de dezvoltare intensivă și multilaterală a agriculturii noastre, de sporire a producției agricole vegetale și animale. Ridicarea nivelului de cunoștințe al colectivităților, ca urmare a organizării învățământului agrozootehnic, se reflectă în activitatea de zi cu zi a gospodăriilor colective. A crescut preocuparea cursanților pentru folosirea mai deplină a posibilităților și resurselor de sporire a producției agricole, îmbunătățirea organizării muncii, aplicarea metodelor înaintate etc.

În anul de învățământ 1963-1964, cursurile învățământului agrozootehnic de masă au fost urmate de aproape un milion de colectiviști, lucrători din gospodăriile agricole de stat și din stațiile de mașini și tractoare. Predarea cunoștințelor a fost asigurată de peste 21.300 lectori — ingineri agronomi, zootehniști, medici veterinari, economiști, precum și cadre didactice care predau obiectul „Agricultura” sau științele naturii la școlile de cultură generală. Pentru buna desfășurare a învățământului agrozootehnic de masă, anul trecut au fost editate 12 manuale într-un tiraj de sute de mii de exemplare. În unele regiuni, ca Iași, Bacău, Galați, București, Brașov și altele, s-au editat pe plan local broșuri cuprinzând experiența unor gospodării colective, gospodării de stat, brigăzi frunțase etc.

Organele și organizațiile de partid, sfaturile populare și consiliile agricole au acordat o atenție mai mare desfășurării în bune condiții a învățământului agrozootehnic. Această problemă a constituit obiectul unor analize temeinice făcute de organele și organizațiile de partid din majoritatea regiunilor, urmate de măsuri concrete pentru finerea cu regularitate a lecțiilor și legarea conținutului lor de cele mai importante probleme ale producției din unitățile agricole socialiste. Numeroși lectori, urmărind aplicarea în producție a cunoștințelor agrozootehnice, au organizat cu colectivitățile demostrații practice în cimp, la răsadurile de legume sau la fermele de animale. Ridicarea nivelului de cunoștințe al cursanților și participarea lor la diferite lucrări, au contribuit la buna desfășurare a unei largi acțiuni organizate în regiunea Galați pentru transportul în cimp al unor cantități mari de îngrășăminte naturale; la lotizarea animalelor în vederea sporirii producției de lapte în unele gospodării colective din regiunea București; la extinderea lucrărilor pentru punerea în valoare a terenurilor în pantă, erodate din regiunea Iași.

Specialiștii, lectorii ai cursurilor în cadrul învățământului agrozootehnic, au muncit cu pasiune și dragoste, s-au străduit să facă lecțiile cit mai interesante, pe înțelesul oamenilor.

În curând vor începe din nou cursurile învățământului agrozootehnic. Prin grija statului, au fost asigurate condiții materiale optime pentru desfășurarea lor. Pe baza programelor analitice elaborate de

Consiliul Superior al Agriculturii, au fost întocmite manuale pentru anii II și III, într-un tiraj de 553.000 exemplare, revenind un manual la 1-2 cursanți; pentru anul I există, de asemenea, suficiente manuale editate în 1963. Programele și manualele au fost elaborate în așa fel încât, dind cunoștințele de bază din domeniul respectiv, să poată fi adaptate condițiilor din gospodărie, să ofere posibilitatea ținerei de lecții care răspund cel mai bine profilului fiecărei unități.

Masele țărănimii colectiviste manifestă un deosebit interes pentru învățământul agrozootehnic. Buna desfășurare a învățământului presupune înscrierea cu discernământ a cursanților la diferite cercuri. Experiența multor unități a arătat că este de important ca la aceste cursuri să participe brigadierii, șefii de echipă, colectivitățile și colectivitate, frunțiștii din echipele de cimp, de la fermele de animale și păsări, din sectoarele legumicol, pomicol și viticol. În unele regiuni, unde anul trecut problema înscrierii la învățământ nu s-a bucurat de atenția cuvenită, unii cursanți nu au frecventat cu regularitate lecțiile și seminariile, n-au depus eforturi pentru însușirea cunoștințelor predate și astfel n-au promovat anul. În regiunea Ploiești, procentul de promovare a fost de 72,8 la sută, în regiunea Mureș-Autonomă Maghiară — de 73,3 la sută, în regiunea București — de 78 la sută etc. Iată de ce a privi cu răspundere problema recrutării cursanților, a face înscrierea cu multă grijă, pe baza dorințelor și a hotărârilor acestora de a urma cu regularitate cursurile cerutele care îi interesează, constituie una din condițiile de bază pentru asigurarea unei eficacități tot mai mari a învățământului.

O importanță deosebită are cuprinderea la cursuri a tineretului, dornic de învățături, luptător entuziast pentru aplicarea largă a metodelor înaintate, științifice. Această problemă trebuie să stea permanent în atenția organizațiilor U.T.M. Ele au datorită să se ocupe mai mult de organizarea și desfășurarea învățământului agrozootehnic în toate unitățile agricole socialiste.

Eficacitatea învățământului este legată nemijlocit de calitatea predării. Caracterul atrăgător și bogat al lecțiilor, expunerea vie, concretă, care să țină seama de situația și necesitățile gospodăriei respective constituie condiția hotărâtoare a însușirii de către cursanți a materialului predat. Aceasta cere din partea lectorilor o temeinică cunoaștere a gospodăriei în care predau, să aibă la îndemână exemple concrete, care să ajute la o înțelegere mai bună a noțiunilor. Experiența anilor trecuți a dovedit că acolo unde lectorii s-au străduit să țină lecțiile și seminariile interesante, atrăgătoare, cursurile au fost urmate de la început până la sfârșit de un număr mare de colectivități, pentru că ele dădeau răspuns acestora la problemele ce-i frământau în legătură cu creșterea producției și dezvoltarea gospodăriei lor colective.

Foarte bune rezultate a dat anul trecut folosirea materialului didactic ajutat: planșe, hărți, mulaje, expozite de diferite produse etc. Anul acesta, pentru a se veni în sprijinul lectorilor, Consiliul Superior al Agriculturii a editat, într-un tiraj de un milion exemplare, încă 96 planșe în culori înfățișând cele mai înaintate metode agrozootehnice, soiuri noi și hibridi de plante agricole, rase de animale etc.

Un mijloc dintre cele mai eficiente în răspindirea cunoștințelor agrozootehnice sînt filmele documentare și diavimbele pe teme agri-

cu. În cadrul complexului de lucrări pentru amenajarea și consolidarea malului Dunării, constructorii folosesc mijloace mecanizate. Din anul trecut, cînd au început aici lucrările și pînă în prezent, ei au excavat mai mult de 420.000 mc de pămînt pentru corectarea malului, s-au făcut dragaje în albia Dunării, au fost confecționate și lansate pe Dunăre 15.600 mp saltele de fascine fixate cu peste 37.800 mc de piatră, s-au făcut drenuri pentru captarea izvoarelor etc. Lucrările de amenajare și consolidare a falezii Dunării continuă în ritm susținut.

300 NOI APARTAMENTE PENTRU CLUJENI

CLUJ (cosp. „Scinteia”) — La Cluj cu fost date ieri în folosință oamănii muncii fac 300 de apartamente în modernele blocuri construite în cartierul Grigorescu. Cu acest număr apartamentelor ce cu fost date în folosință în acest an se ridică la 994. Au primit locuințe noi, muncitori, ingineri și tehnicieni de la Truștea minier, Direcția regională C.F.R., Uzinele metalurgice „Unirea”, Uzina „Tehnotrig” și din alte întreprinderi și instituții. Pînă la sfîrșitul anului, vor mai fi terminate încă 44 de apartamente cu care planul de construcție de locuințe pe acest an va fi realizat în întregime.

Pentru studiul limbilor străine

Doi culegeri de exerciții lexice intitulate „Să vorbim francezește” și „Să vorbim englezește”, însoțite de discursuri, au apărut zilele acestea. Cărțile prezintă texte sub formă de dialog, explicații lexice, exerciții, vocabular. Discursurile, cite 6 pentru fiecare carte, au imprimat texte care, în condițiile unei audieri repetate, dau posibilitate celor ce studiază limbi străine să deprindă o pronunție corectă. Sînt în curs de apariție și diferite materiale anexe: culegeri de texte umoristice, texte literare adnotate și comentate, culegeri de exerciții gramaticale, iar pînă la sfîrșitul anului se vor găsi în librării noi dicționare: limbitip — francez-romin, romin-francez (Agerpres)

(Continuare în pag. II-a)

Pe marile șantiere de construcție

SECRETUL RITMULUI ÎNALȚ

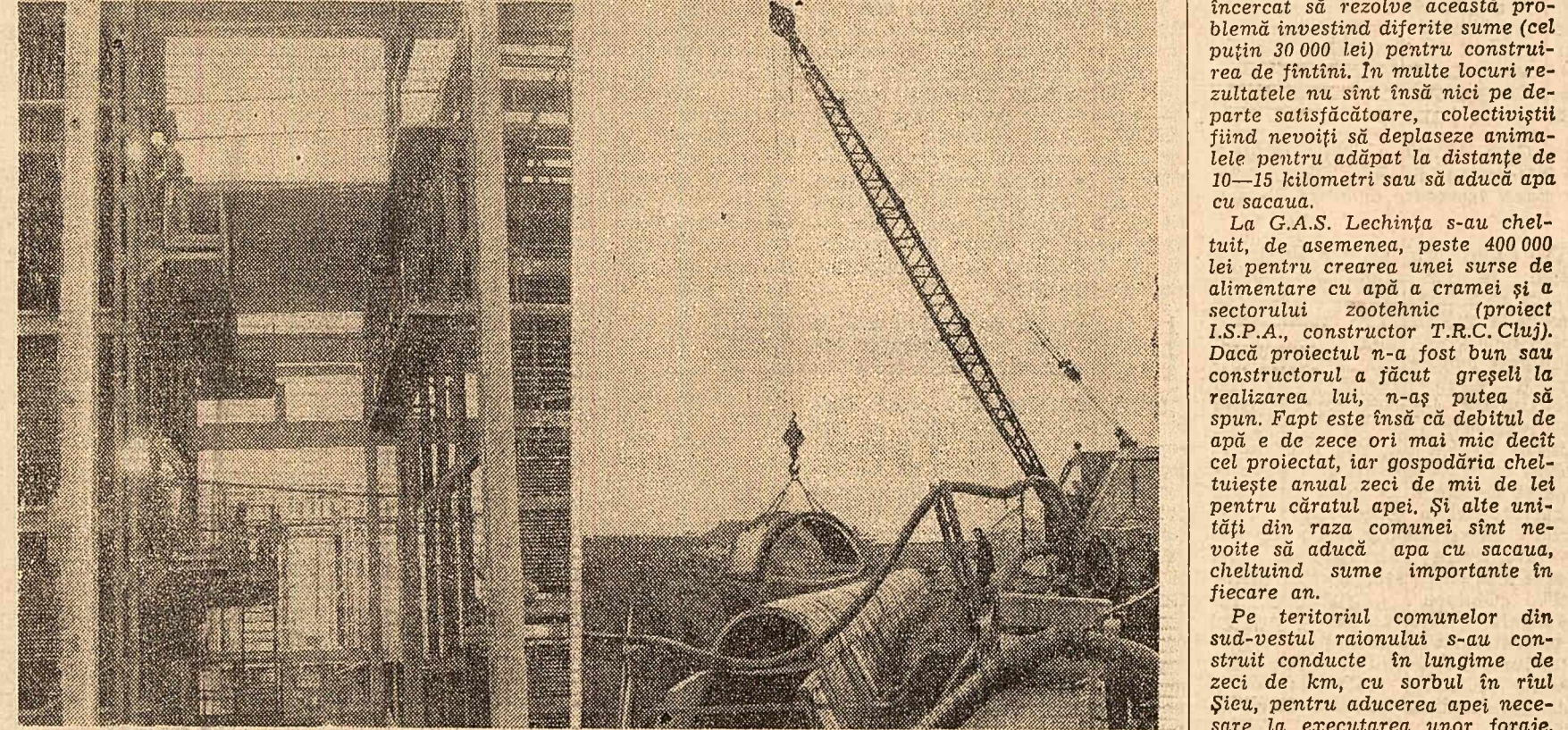
La Dej se află în construcție un mare și modern combinat de hîrtie și celuloză. Pe șantier, lucrările se desfășoară în ritm susținut. De la distanță se văd profilul și halele combinatului, în care se montează diferite utilaje. Soseșul, deviat de obșnuita-i abie, pare încorsetat într-un brîu de beton: un baraj care va asigura combinatului 900-1.200 litri de apă pe secundă. Pentru reducerea duratei de execuție a lucrărilor, constructorii aplică metode noi, de înaltă productivitate. Un volum important de muncă este efectuat de excavatoare, dragline, macarale. Consemnăm cîteva din realizările constructorilor de pe acest șantier:

- De la începutul lucrărilor și pînă în prezent s-au executat 947.000 m.c. de săpături, umpluturi și alte lucrări de terasamente.
- S-au turnat 83.000 m.c. de betoane, din care mai mult de jumătate prefabricat și preturnat, și s-au conectat 4.254 tone de armături.
- În hale a început montajul. S-au montat peste 1.200 tone de utilaje, precum și 4 km de conducte. Cazanul de regenerare a fost instalat cu două luni mai devreme. De asemenea, s-au montat toate fierbătoarele, evaporatoarele și alte utilaje.
- Pe șantier se aplică o metodă modernă la plantarea piloților: terenul este forat prin utilizarea unui jet de apă, combinat cu un sistem de bătăre mecanică. Consumul de macropoză pentru plantarea a 200 de pi-

loși s-a redus de la 2.400 la 300 omzile, realizându-se pe această cale o economie de 300.000 lei. În prezent se construiește, din elemente prefabricate, un canal supraelevat pentru evacuarea apelor reziduale și pluviale — soluție tehnică avansată.

- Prin organizarea muncii pe loturi specializate și prin centralizarea preparării betoanelor, indicii de utilizare a betonierelor au crescut de 4 ori.
- Constructorii folosesc și alte metode moderne de execuție: sisteme de monolitizare a stîlpilor de beton armat, montarea rezervoarelor mari și a altor utilaje grele prin rulare și derulare.

Alexandru MUREȘAN cosp. „Scinteia”

Pe șantierul Combinatului de hîrtie și celuloză din Dej: la centrala termică se sudează ultimele tronsoane (fotografia din stînga), iar canalul supraelevat, din elemente prefabricate, înalțează vînd cu ochii (fotografia din dreapta)

Pe marginea unei consfătuiri despre munca politică de masă

ECOU ÎN CONȘTIINȚĂ

Cum să facem ca munca politică-educativă de masă să aibă întotdeauna un ecou profund în conștiința oamenilor — iată întrebarea la care ne-am străduit să aflăm răspuns în cadrul unei recente consfătuiri organizate la Comitetul orașesc de partid Pitești cu reprezentanții ai organizațiilor de partid din cîteva mari întreprinderi piteștine.

Necesitate și eficacitate

— Oamenii te ascultă cu atenție dacă le vorbești cit mai pe înțelesul lor despre lucrurile care-i preocupă cel mai mult în momentul respectiv — spunea tovarășul Constantin Dima, secretarul organizației de bază de la fabrica de mobile din cadrul Combinatului de industrializare a lemnului. Și tot el amintea un exemplu edificator în această privință.

Multă vreme, la fabrica de mobile, despre calitatea producției se discuta la modul abstract, general, parcă evitîndu-se să se pună degetul pe rană. Nu, de data asta nu e vorba de o metaforă, ci de niște rîni reale pe trupurile noi-noi ale unora dintre piesele sau garniturile fabricate aici. Le cunoșteau însă în mod concret numai conducerea secției și, bineînțeles, controlul de calitate. Colectivului i se adresau îndemnuri confectionate mai toate pe demnii calapod, fără nici o legătură cu situația concretă din secție. Lucrurile au mers așa pînă ce, în urma unei analize a activității politice de masă în secție, biroul organizației de bază a fost aspru criticat pentru caracterul abstract al muncii sale, pentru faptul că n-a concentrat munca politică-educativă spre întărirea acestor verigi ale calității care se dovediseră mai subrede. Critica și-a făcut efectul, membrii biroului s-au frîmțat îndelung pentru a aborda

această problemă într-un mod nou. De aici, din această frîmțare, s-a născut ideea unei adunări de un fel deosebit — adunare „cu dovezi”. Un fel de „proces al calității”, în care drept „procuror” a fost desemnat tehnicianul Ion Dumitrescu, de la C.T.C., membru de partid, a cărui competență și obiectivitate se bucură de prețuirea întregului colectiv, iar „mărturi” urmau să depună a-celare repere de mobilă care prezentau defecte de execuție.

Cînd „procurorul” a opus brigăzii lui Petre Sfetcu, care lucră cu grijă exemplară, cu adevarată mîgală la șlefuirea suprafețelor de panouri, brigada lui Gheorghe Cruceru, care nu respectă tehnologia, nu dă atenție hîrtiei abrazive folosite la șlefuire, în hală s-a iscat un adevărat tumult. Șeful de brigadă criticat s-a ridicat și a spus că „nu crede pînă nu vede”.

Mulț calm, Ion Dumitrescu a scos, dintr-un maldăr de repere, un panou șlefuit de brigada lui Cruceru și l-a chemat pe cel vizat la tribună ca „să-și admire mai îndeaproape opera”.

Din acest exemplu, ca și din multe altele, expuse în cadrul consfătuirii, a reieșit cu forța evidenței că o condiție de seamă a eficacității muncii politice de masă constă în a răspunde precis și concret unor necesități reale apărute în activitatea de producție a întreprinderii, în viața cotidiană a colectivului. Nu muncă politică „în general”, ci axată pe problemele esențiale, de a căror rezolvare urgentă depinde bunul mers al producției.

Mai există însă o condiție, pe care, din păcate, nu toate organizațiile de partid o respectă: perseverența. O acțiune pornită și părăsită la jumătatea drumului are efecte nu înjumătățite, ci anulate. Bunăoară, în ziarul de uzină de la Uzina de pîse

La persoana a II-a

Care comunist, care membru al vreunui birou de organizație de bază nu și-a pus întrebarea: cum să fac pentru ca fiecare acțiune, fiecărui cuvînt al nostru să găsească răsunet în conștiința celor din jur? Răspunsurile pot fi multiple și variate, dar esența lor — consfătuirea a de-

Victor BIRLĂDEANU Gheorghe CRISTEA

(Continuare în pag. V-a)

Scrisori către „Scinteia”

De ce nu prin eforturi comune?

În sud-vestul raionului Bistrița, unde este așezată și comuna Lechința, lipsa apei, în special a celei de băut, a fost din totdeauna o problemă. Soluțiile aplicate în ultimii ani s-au dovedit puțin eficiente. Cred că nu s-a abordat cu suficientă competență această problemă, în toată complexitatea ei, iar investițiile nu au fost coordonate pe baza unui plan unitar, care să cuprindă nevoile tuturor sectoarelor de activitate din teritoriul respectiv, așa cum se procedează, de pildă, la electrificare.

La G.A.S. Lechința și la celelalte gospodării colective din jur s-a dezvoltat un puternic sector zootehnic, însumînd aproape 10.000 de vite, în afara ovinelor, porcilor și păsărilor. Toate aceste animale au nevoie de apă la locurile unde sînt adăpostite. Fiecare gospodărie colectivă a încercat să rezolve această problemă investind diferite sume (cel puțin 30.000 lei) pentru construirea de fîntîni. În multe locuri rezultatele nu sînt însă nici pe departe satisfăcătoare, colectivitățile fiind nevoite să deplaseze animalele pentru adăpat la distanțe de 10-15 kilometri sau să aducă apa cu sacaca.

La G.A.S. Lechința s-au cheltuit, de asemenea, peste 400.000 lei pentru crearea unei surse de alimentare cu apă a cramei și a sectorului zootehnic (proiect I.S.P.A., constructor T.R.C. Cluj). Dacă proiectul n-a fost bun sau constructorul a făcut greșeli la realizarea lui, n-aș putea să spun. Fapt este însă că debitul de apă e de zece ori mai mic decît cel proiectat, iar gospodăria cheltuiește anual zeci de mii de lei pentru cîrțul apei. Și alte unități din raza comunei sînt nevoite să aducă apa cu sacaca, cheltuinđ sume importante în fiecare an.

Pe teritoriul comunelor din sud-vestul raionului s-au construit conducte în lungime de zeci de km, cu surlul în rîul Șieu, pentru aducerea apei necesare la executarea unor foraje. Cheltuielile s-au ridicat la circa 5 milioane lei. Dacă la proiectarea acestor conducte s-ar fi ținut seama și de nevoile celorlalte unități și ale populației de pe teritoriul respectiv, s-ar fi putut crea, cu contribuția acestora din urmă, un sistem de aducțiune, care ar fi contribuit la îmbunătățirea simțitoare a alimentării cu apă. Or, lipsa unui plan unic, a unui organ de coordonare, duce la situația că fiecare construiește pentru sine, cum poate și cum se pricepe. După cite sînt informat, și în alte zone unde nu există surse suficiente de apă se întîlnesc asemenea neajunsuri.

Ținînd seama de faptul că pe un teritoriu dat apa e una și aceeași, că aceiași sînt nevoile și interesele tuturor sectoarelor de activitate (sănătate publică, agricultură, industrie), consider că este necesară crearea unui organ coordonator specializat, care, pe baza unor studii complexe și competente, să elaboreze planuri unite de alimentare cu apă, teritorializate pe unități administrative, planuri care să fie apoi realizate prin eforturile comune ale tuturor celor interesați.

Dr. Simion MĂGERUȘAN comuna Lechința, raionul Bistrița

TELEGRAMĂ

Tovarășului ANTONIN NOVOTNY

prim-secretar al Comitetului Central al Partidului Comunist din Cehoslovacia președintele Republicii Socialiste Cehoslovace Praga

Stimate tovarășe Novotny,

Vă rog să primiți felicitări cordiale cu prilejul alegerii dv. în funcția de președinte al Republicii Socialiste Cehoslovace.

Vă dorim succes deplin în realizarea sarcinilor de înaltă răspundere ce v-au fost încredințate și ne exprimăm convingerea că relațiile de prietenie și colaborare dintre țările noastre se vor dezvolta continuu, spre binele popoarelor romin și cehoslovac, al unității țărilor socialiste și al cauzei socialismului și păcii în lume.

GHEORGHE GHEORGHIU-DEJ prim-secretar al Comitetului Central al Partidului Muncitoresc Romin, președintele Consiliului de Stat al Republicii Populare Romine

Gospodăria colectivă din Becicherecul Mic, regiunea Banat. Pregătit pentru deschiderea învățământului agrozootehnic de masă

În Capitală

STUDIOUL ARTISTULUI AMATOR ÎȘI REIA ACTIVITATEA

Studioul artistului amator de pe lângă Casa creației populare a orașului București își reia activitatea la 18 noiembrie. Deschiderea secțiilor de muzică, coregrafie, de teatru și brigăzi artistice de agitație vor prileji înființarea artiștilor amatori în cadrul unor serii de comunicări.

În sectorul muzical se dezbat probleme privind repertoriul și interpretarea cîntecului de masă, se organizează audii de muzică românească contemporană, concerte experimentale urmate de discuții. În colaborare cu Conservatorul „Ciprian Porumbescu”, se organizează un ciclu de conferințe de specialitate. În sectorul de teatru vor avea loc comunicări despre repertoriul formațiilor de amatori, montajul literar-artistice. Membrii brigăzilor artistice vor discuta probleme privind elaborarea și valorificarea textelor de brigadă. Se în lecții practice de dictionare, se prezintă și se analizează programe model. În coregrafie vor discuta probleme variate ca: dansul cu tematică contemporană, balul pentru copii etc.

Pe glob în 24 de ore

Alte țări cer oficial restabilirea drepturilor R. P. Chineze la O. N. U.

Patru țări africane — Algeria, Congo (Brazzaville), Guinea și Mali — au adresat secretarului general al O.N.U. o scrisoare în care cer în mod oficial înscrierea pe ordinea de zi a apropiației sesiunii a Adunării Generale la problema restabilirii drepturilor legitime ale R. P. Chineze în O.N.U. După cum s-a mai anunțat, o cerere similară a fost adresată secretarului general al O.N.U. la 20 octombrie și de către guvernul Cambođiei.

HOTĂRIRE SURPRINZĂTOARE LA BRUXELLES

După cum transmite agenția U.P.I., vineri seara, Consiliul ministerial al C.E.E. a anunțat „o surprinzătoare

sporie a tarifelor la importurile de pul de gîină, reinviind ecurile „conflictului puilor” din 1962 cu Statele Unite”. Hotărîrea a provocat proteste imediate din partea experților S.U.A. aflați la Bruxelles.

Un plan brazilian pentru extinderea relațiilor comerciale

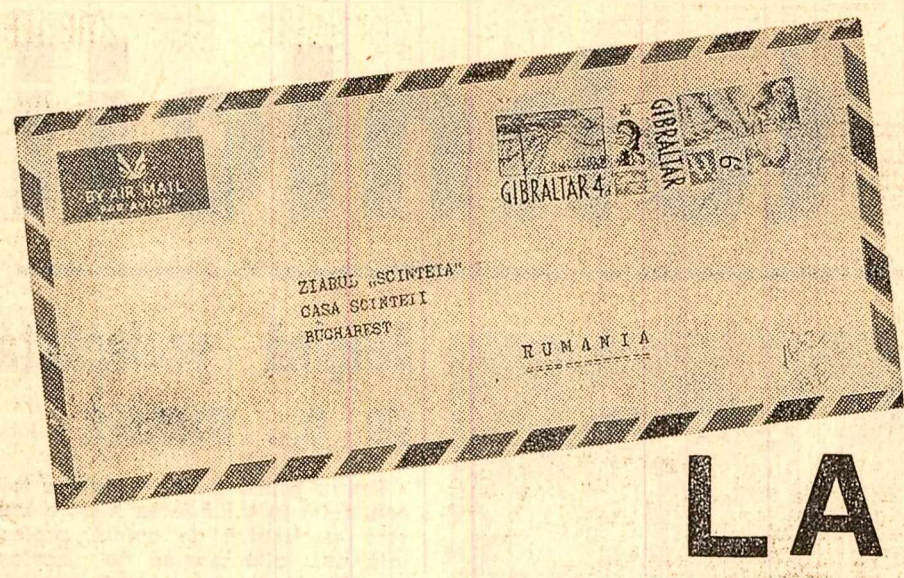
Potrivit declarațiilor lui Leitao, ministrul de externe brazilian, guvernul țării a elaborat un plan pentru triplarea schimburilor comerciale în 10 ani, care prevede extinderea relațiilor comerciale cu țările socialiste, acordarea de credite, desființarea taxelor de export, o revizuire a taxelor de import privind materiile prime și obținerea de noi piețe de desfacere.

Sistem de irigare la mare altitudine

A luat sfîrșit construirea primului sistem de irigare la mare altitudine din Tadjikistan (U.R.S.S.). Pe suprafața abruptă al munților au fost construite 200 de canale, 500 construcții hidroenergetice, inclusiv o conductă pentru transportul apei peste defileul rîului Zeravșan.

Convorbiri între liderii politici sudanezi

Între președintele Sudanului, Ab-boud, și primul ministru Khalifa au avut loc joia convorbiri. Potrivit agenției Reuters, una din problemele discutate a fost cererea partidului politic sudanez ca generalul Ab-boud să fie înlocuit din funcția de președinte și să se constituie un Consiliu de stat compus din trei persoane.

Scrisoare de pe traulerul „Constanța”

S P R E ATLANTIC LA PESCUIT

Spreună o dată că mi place Dunărea fiindcă duce la mare, iar marea fiindcă duce la ocean...

Am plecat de pe Dunăre la 27 octombrie, în plină toamnă românească și după o escală de două zile la Constanța, am străbătut Marea Neagră, Bosforul, Marmara, Dardanelele și Egeea, iar acum străbatem Mediterana spre apus, ca să leșim în Oceanul Atlantic...

Sîntem optzeci și unu de oameni, dacă mi se îngăduie să mă adaug și pe mine, al optzecișimilea, pe lista de echipaj. Nu mergem într-o călătorie de plăcere — așa știe — dimpotrivă, pe fiecare îl așteaptă o muncă prelungită și grea. Dar toți cei se află aici au venit din dorința lor, și în afară de aceea, au rămas desluși cu regretul că nu s-au putut îmbarca.

Sînt două vase-surori „Constanța” și „Galaj”, construite anume pentru pescuitul oceanic. De la începutul lui octombrie, cînd ele au venit în țară parcurgînd zeci de mii de mile, din Pacific pînă în Marea Neagră, într-o călătorie care, în loc să fie numai o tatonare, s-a dovedit pe deplin fructuoasă, zărele noastre, posturile de radio, televiziunea și cinematograful le-au prezentat cititorilor și spectatorilor, după cum au prezentat și echipajele. Am să reamintesc totuși câteva date, obligatorii la începutul relatării de față, oricît ar fi ea de pripită pe de o parte, de aglomerată pe de alta.

„Traulerele” — vase de pescuit cu plase mari, remorcate, puînd scoale zeci de tone de pește deodată — „Constanța” și „Galaj” au dimensiuni și înzestrări neobișnuite pentru categoria lor; de aceea nu-i de mirare că au sîmțit interesul cel mai viu, dacă nu și aviditatea cunoșcîtorilor, în lucrurile pe unde au navigat, bu-

stățiul, din butoaie de stejar, al cărui tanin o fac roșie cîleodată, adaugă ca pe vasele noastre se află „fintini” de unde, printr-o simplă apăsare de buton, apar lîșnețe, rece și improspătată, din frigidera care declanșează automat, după cum în oficii, ziua și noaptea, la robinetele boilerelor, cei doritori de ceai sau de cafea găsesc apă fierdă de-a gata.

Radu TUDORAN

La 26 octombrie, m-am îmbarcat pe traulerul „Constanța”. L-am prelatat fridul înmăpărea a făcut să fiu găzduit pe el, într-o vizită la Galați, îndată după întoarcerea vaselor în țară și fiindcă, apucînd atunci să cunosc o parte din oameni, începusem să mă simt legat de echipaj. Apoi, de ce-aș ascunde, comandantul „Constanței”, care dă încă lînar e toluși mai apropiat de vîrsta mea, dă prin anii săi anilor mei mai multă încredere și mai mult curaj. Pe vasul celălalt, unde comandantul, cunoscut și trecut prin toate încercările marinărești, e mult mai tînar, m-aș fi simțit, ca să zic așa, prea decalat.

În sfîrșit, argumentul esențial: vasul nostru va cere la călătoria aceasta și zonele de pescuit din preajma insulelor Canare, pe care la latitudine imbietoare, mai ales în plină iarnă, după două sau trei luni petrecute în nord, nu foarte departe de Cercul Polar...

Așa dar, mă aflu acum între optzeci de oameni, pe un spațiu practicabil mai mic de o sută de metri pătrați — și nu ne vom întoarce în țară, probabil, decît o dată cu primăvara.

Dacă despre navă am putut da câteva date sumare, pe oameni nu îi pot rezu-

Cu scurta prezentare de mai sus, se înțelege că locul nu-i îmbietor pentru tîneții care vor să vadă peisaje frumoase: de insule cu înfățișare sălbatică, locuite de pescari, unde tot ce-i trebător vieții se aduce din altă parte, în afară... bineînțeles, de pește, de care însă pescarii trebuie să le fie lehamite.

Deci, nu sînt de descoperit peisaje... Ba da, poate... Pe aici au navigat vîkingii odinioară și amintirea lor, într-un fel, trebuie să dăinuiește. E de descoperit peisajul vieții lor aspre. Și nu prea departe, spre nord-vest, se află coasta Islandei, de unde pleacă autoturismele aproape legendarii pescari înfățișați de Pierre Loti așa palid și toluși așa de nostalgici!

Nu vom înflîni în acele ape, unde vin acum să îneze heringi, cu vase de pescuit care și-au marcat locurile din celălalt secol. Pavilionul țării noastre va fi văzut prima oară acolo; sînt sigur că va fi frumos chiar în ceață!

N-am avut pînă acum vîrbindu-se de vreo înfringere între cele două vase ale noastre. Cred însă că fiecare gîndește să transforme munca lui într-o competiție, din care la urma urmelor nu poate ieși decît câștig și nici decum pagubă.

E în firea omenească să se întimplă astfel. Și-apoi, de pe un vas sau de pe altul, peștele pescuit va ajunge tot în casele noastre.

Deocamdată „Galaj” ne-a luat-o înainte încă de la plecare, fiindcă a ridicat ancora cu o oră înainte noastră. De atunci se jure în fața... Rămîne să vedem cum va fi la întoarcere.

zilele acestea, cel puțin opt, dacă nu nouă sînt petrolere, unele de 25 000 sau 30 000 de tone, și desigur nu ele rămîn cele mai mari din cite brăzdează mările și oceanele...

Am vrut să dorm o oră după prînz ca să scriu mai odihnit după aceea, dar mi-e imposibil; mi se pare că-mi iur soarele și Mediterana. Am stat iarăși pe puntea de lucru, între oamenii care își pregătesc uneltele, ca să le aibă gata din vreme, fiindcă nu se știe cum va fi oceanul, unda vom ajunge spre sfîrșitul săptămîinii.

Să nu uit această zi și mai ales această nemeioasă după-amiază! După vîrsta mea rătăcită, soarta mi-a dat o recompensă generoasă. M-am simțit ca pe o plajă însorită la sfîrșit de august, cu o mare calmă, pe care vasul abia se leagănă, fără alt vînt decît acela care ia naștere din mișcarea noastră, adică o briză proaspătă.

Muzică ușoară italienească, simplă, melodică, simă de soare și de viață, s-a revărsat tot timpul deasupra punții, din megafona puternică care, avînd în față înălțimea mării, își pierd asprimea metalică. Am fost mai degrabă fericiț decît nostalgic și singura mea gîrijă a rămas aceea a celuiului care mă așteaptă.

Cabina mea fiind în tribordul vasului, adică la nord în drumul spre Gibraltar, am neșansa de a nu primi nici o rază din soarele Mediteranei, care face să scintilească în jurul meu un albu și alb — în bordul celălalt.

Nu-mi plac fotografiile, dar de dala aceasta m-am bucurat copios înaintea M. M. din începutul simpatiei și prin înfățișarea aparatului său, alături de C., spre pupa vasului, cu întreaga Mediterana în spate. Va reda oare fotografia ceva din ceea ce s-a filtrat în mine astăzi?

Soarele a apus încetodată în nori; n-am avut prilejul nici de dala asta să-i descopăr imaginea „rază verde”. La ora 20, film în aer liber „la grădina”, pe puntea de lucru, printră și peste uneltele de pescuit în curs de pregătire. La început, documentarul cu înfățișarea traulerelor în mare, după prima călătorie, cu primirea la Tulcea și Galați și cu decorarea echipajelor. Oamenii, chiar dacă l-au mai văzut o dată, îl urmăresc interesat și efervescent, comentîndu-l cu satisfacție. Cînd recunosc pe cite unul din ei, izbucnesc copios în ris sau în exclamații.

După ce în zilele dinaintea plecării, la Galați, apoi la Constanța, mi se dezvăluie posomorîii, închiși în ei, își deraluie cu cit trece timpul fără-adevăr minunate. Sînt pînă în adîncul inimii astă-seară că la sfîrșitul drumului îmi va fi drag fiecare și mă voi găsi legat de toți cu o prietenie statornică și bărbătească.

După documentar urmează o combinație amuzantă, americană, în genul lansat acum cîțiva ani, fragment din comedii de la începutul cinematografului, sonorizate și comentate cu humor, iar printre ele momente de groază, de „suspensie” cum se spune astăzi.

După primele clipe, comandantul o prelungă reprezentarea ca să ne arate un satelit pe care l-a semnalat ofițerul de cart de la puntea de comandă. Trece cu viteză pe deasupra noastră, printră cablurile navei și printră stelele parca M. M. îndeplînuindu-se spre răsărit. N-are în nimica care să mă surprindă, dacă loc mai atunci, prin una din coincidențele cele mai stranii, n-are apărut și altul, pe o traiectorie diferită, ca și cum ar vrea să-l cîncească pe cel dintîi. Le urmăresc uimit, așteptînd să se producă un mic cataclism cosmic, deși probabil înălțimile lor sînt cu totul altele... cînd deodată al doilea din ele, mai jos desigur, intră în umbra pămîntului mai devreme decît celălalt, apune în înălțul cerului, ca o stea căzătoare.

După documentar urmează o combinație amuzantă, americană, în genul lansat acum cîțiva ani, fragment din comedii de la începutul cinematografului, sonorizate și comentate cu humor, iar printre ele momente de groază, de „suspensie” cum se spune astăzi.

După primele clipe, comandantul o prelungă reprezentarea ca să ne arate un satelit pe care l-a semnalat ofițerul de cart de la puntea de comandă. Trece cu viteză pe deasupra noastră, printră cablurile navei și printră stelele parca M. M. îndeplînuindu-se spre răsărit. N-are în nimica care să mă surprindă, dacă loc mai atunci, prin una din coincidențele cele mai stranii, n-are apărut și altul, pe o traiectorie diferită, ca și cum ar vrea să-l cîncească pe cel dintîi. Le urmăresc uimit, așteptînd să se producă un mic cataclism cosmic, deși probabil înălțimile lor sînt cu totul altele... cînd deodată al doilea din ele, mai jos desigur, intră în umbra pămîntului mai devreme decît celălalt, apune în înălțul cerului, ca o stea căzătoare.

Mă aflu în sudul Mediteranei, pe o noapte caldă, într-un calm de poveste, deși vasul nostru țanghează, la citeva zeci de mile de coasta Algeriei — și tocmai în clipa asta, cînd pe eroii din film îi pîndește iminentă căzușura în Niagara, comentariul muzical lansat cu întreg aparatul masiv al orchestrei wagneriene, leit-motivul din „Cavalcada Walkiriilor”...

Am spus că totul e fermecător, neașteptat și bizar astă-seară? Wagner deasupra Mediteranei!...

Șo altă seară? „În jurul orei 18 sîntem în dreptul Algerului.

Marea, cu valuri potrivite din prova, dă un mic tangaj pe care de mult nu mai bag în seamă.

Fiindcă am intrat în fusul Greenwich, la prînz s-au dat iarăși ceasurile în urmă; ziua de azi se lungeste cu o oră, cartuierul cu 20 de minute. Trăim mai mult decît cei lăsați acasă...

Acasă e de mult noaptea... Dar și aici s-a întunecat. Plouă, cu vînt puternic din față.

Rîndurile de mai sus nu vor să fie un reportaj, fiindcă n-am priceperea să includ genul într-un număr rezonabil de pagini. N-aș vrea să fie luate nici drept un preambul al cărții care, cred, se va naște din confruntarea viselor vechi cu realitatea de astăzi.

Mai simplu: celor care urmăresc drumul nostru le trimit, pe această cale, o scrisoare.

Gibraltar, 6 noiembrie 1964.

ÎN COLECȚIA „CELE MAI FRUMOASE POEZII”

Relativ tînară — înasurată în 1957 — colecție „Cele mai frumoase poezii” a Editurii Tineretului a oferit pînă acum cititorilor 17 de volume de versuri ale clasicii romine și universali, precum și ale celor mai reprezentativi poeți contemporani. Au apărut, printre altele, antologii din creația liricilor persani și armeni, din sonetele lui Shakespeare, din opera lui Apollinaire, Ungaretti, Lundkvist, Quasimodo etc. O serie de volume ale colecției, cu versuri de Horațiu, Virgiliu, Ovidiu, Goethe, Hugo, Maikowski sau cele dedicate poeziei noastre clasice și contemporane sînt în ajutorul elevilor la studiul istoriei și teoriei literaturii. Ele sînt precedate de scurte prefețe despre scriitorul, creația sa și epoca respectivă. La unele, de pildă la volumele „Din lirica latină”, recent apărut, sînt înserate note asupra termenilor geografici, istorici, mitologici mai puțin cunoscuți; cititorului. Anul acesta, în colecție au apărut 12 volume. În curînd vor apărea volume cu versuri de Victor Eftimiu, Al. Philippide, Otilia Cazimir, Jiri Wolker, Tannis Ritsos, Heinrich Heine, etc.

LA STUDIUL CINEMATOGRAFIC „AL. SAHIA”

La Studiul „Al. Sahia” s-au realizat în luna octombrie 10 filme. Seria documentarelor o deschid „Al III-lea festival muzical internațional „George Enescu”, filmul „Nuntă țărănească”, o producție în culori despre frumusețea cîntecelor, dansurilor și costumelor românești, și filmul „Arștii amatori”, realizat cu prilejul celui de-al VII-lea concurs al formațiilor artistice de amatori. În curînd, va apare pelicula închinată unui tablou aflat pe sevelele artistului popularului Alexandru Ciucureanu. „Școala de la Meri” este un film despre o școală cu 9 copii, ai căror părinți lucrează în cantonele de pe calea ferată Bumbesti-Livanezi. Recent, a fost terminat și reportajul cinematografic „Vizita în R. P. Romîni a Majestății Sale Imperiale Haile Sellassie I, împăratul Etiopiei”.

Filmul de știință popularizat „Cal-latis” prezintă citeva mărituri ale vechii civilizații de pe locul Mangaliei de azi. În luna octombrie au mai fost realizate și două jurnale: „Sportul în imagini nr. 5” și „Noulăți din agricultură nr. 10”.

În prezent cineastii studiului lucrează la alte 13 filme. Printre acestea se numără: „Primii pași spre scenă”, „Lecție în infinit”, „Conținutul Universității din București”, „Reportaj la Otopeni”, „Trece leabăda pe ape”.

50 de ani de la moartea lui Dimitrie Anghel Poetul florilor

De la moartea lui Dimitrie Anghel s-a împlinit o jumătate de veac. Așa cum spunea într-o emoționantă avocare Mihail Sadoveanu, „Anghel a trecut repede prin literatura noastră: ca și un din minunatele flori pe care le-a iubit și le-a cîntat. A murit, deodată, dramatic, în plină putere de producție”. Născut în 1872 într-un sat din Moldova, Dimitrie Anghel a debutat de timpuriu, fiind apropiat în finerele de revistele literare socialiste. În paginile cărora a publicat cele dintîi lucrări literare. Versurile care încep să vadă lumina țiparului în ultimul deceniu al secolului trecut, poeziele în proză, traduceri, măriturarea un scriitor înzestrat cu o deosebită sensibilitate, cu o imaginație înaripată, stăpîn pe tainele artei. A fost denumit poet al florilor pentru că versurile sale au cîntat mai ales lumea minunată a grădinii. Dar „florile” din lirica lui Dimitrie Anghel sînt purtătoare ale dorințelor omenești, ale virtuților unui suflet ales, ele înfrunchează aspirațiile înalte ale poetului. Lirica și proza lui, expresie ale unui suflet frîmțit, străbătut de mari pasiuni, de nepotolite furturi lăuntrice, se caracterizează printr-o nobilă optimism, printr-o puternică și mereu prezentă dragoste de viață. Prozator de real talent, Dimitrie Anghel a dăruit literaturii noastre poeme în proză, în paginile cărora înflinim pecelea unui artist de înaltă clasă. Pînă la măriturusele oroaie scriitorului față de arivismul burghez, față de alte tate ale societății contemporane lui, ca și simpatia pentru oamenii simpli, pentru „lăranul nostru chinat” cum îl numea el.

Florile scîldite de Dimitrie Anghel poartă mesajul unei inimii generoase, care a vibrat cu dăruire în fața suferințelor, bucuriilor și nădejdelor omenești. De aceea ele nu s-au veștejit și își păstrează nealterată întreaga lor frumusețe. Retipărită în anii noștri în ediții de mare tiraj, opera lui a făcut obiectul unor studii și articole care au evidențiat frînăcia și valoarea ei.

Cu prilejul comemorării a 50 de ani de la moartea poetului D. Anghel, la Muzeul de istorie a orașului București a avut loc vineri seara o manifestare organizată de Filiala București a Societății de științe istorice și filologice din R. P. Romîni. Despre viața și opera lui D. Anghel a vorbit M. I. Dragomirescu, lector universitar, iar scriitorul acad. V. Eftimiu a evocat amintiri despre poet.

DIMITRIE ANGHEL

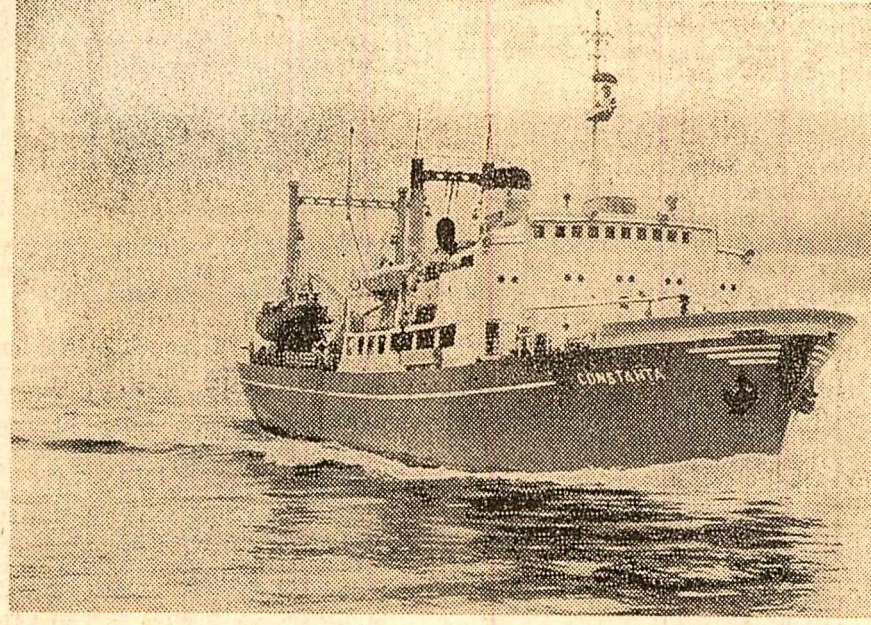
LINIȘTE

Cît de sfioasă crește noaptea, pășind încet din scară-n scară și cită liniște se lasă; pe cer grămzele de stele Răsar ca niciodată parcă, iar luna plină printru ele S-alege albă și scînteie ca un ban nou într-o comoară.

Lîngă habuz, leandrul fraged din cînd în cînd arunc-o floare, Iar apa-ncremenind o clipă, cînd își reface oglinda-n lună, În loc de-o floare vede două cum tremurînd se împreună Ca două guri care se cată de mult să-și dea o sărutare.

Vedenii lunecă sub ramuri ca-n nopțile de Sînzinene, Cînd crinii albi pornesc pe drumuri fericiți de orișice ispită. Iar eu, pășindu-le pe urmă, trec ca o umbră fericită Ce-ar rățaci pierdută-n tîlnă Cîmpiiilor Elizene.

În slavă brațele-amîndouă le-nalță atunci, și-n noaptea clară Îngenunchind, sărut pămîntul și-i mulțumesc, simțînd în mine Nădejdea tineretii mele, nădejdea clipelor senine Cum iar s-aprînde și scînteie ca un ban nou într-o comoară.

Traulerul „Constanța” în larg

noastră în Marea Bering sau, mai ales, în Noua Zeelandă, la sud de Ecuador. Cu o lungime de aproape nouăzeci de metri, un pescaj de patru metri și jumătate, ele au un deplasament de 3 600 de tone. Două motoare Diesel, primul de 1 200 de cai putere, celălalt de 1 040, puînd în funcție împreună sau separat pe axul e-licei, le asigură viteza de 12—13 mile pe oră. Desigur, o viteză mai mare ar fi plăcut oricui, dar să fim seama că vasele trebuie să-și arate performanțele nu în croazieră, ci la pescuit.

Cu această viteză economică, ele au o autonomie de peste o sută de zile, timp în care, în condiții prielnice, își pot îndeplini tot programul. Acesta constă, în afara drumului de ducere și înapoiere, în pescuirea, prelucrarea și congelarea a nouă sute de tone de pește. Totdeodată, din resturile peștelui prelucrat sau din cel mărunt, o instalație specială trebuie să realizeze pazruceci de tone de ulei, fosforul industriei, și peștele înalt sute de tone de făină, adăus cu mari însușiri în creșterea păsărilor.

Se înțelege de la sine că pentru toate acestea se cer instalații complexe — și ele există într-adevăr și funcționează — dîntre cele mai moderne cunoscute astăzi.

N-am să mă opresc deocamdată la descrierea lor, după cum n-am să mă opresc asupra mijloacelor de navigație, moderne și ele, punînd la îndemîna echipajului toate înlesnirile marinărești de pe marile nave oceanice, de la pilotul automat și radar, pînă la „facsimil”, aparat care înregistrează în citeva minute hărțile meteorologice întinse pe regiuni vaste, și pînă la „echoson”, aparat capabil să depășească bancurile de pește aflate la mari distanțe.

Pe scurt, traulerele „Constanța” și „Galaj” sînt două uzine plutitoare, de-pășînd multe altele din lume, primelile într-o flotă românească de pescuit oceanic înflințată acum și se va mari în anii care urmează. Conceptele să navigheze alît în apele reci, ale nordului, către care ne îndreptăm astăzi, cit și la Ecuador sau la tropice, ele pot înfrunta și chezurile, avînd pentru aceste înălțări corespunzătoare, pot rezista și la căldur excesive, instalațiile de frig fiind chemate să mențină în magazinele cu pește temperatura de congelare, iar în spațiile destinate echipajului temperatura convenabilă.

Temperaturi convenabile înseamnă aer condiționat, cu umiditatea controlată și cu debitul reglabil, cum nu știu dacă au toate pachetoturile care fac călătoriile de plăcere pe mări și oceane. Cabinele și celelalte amenajări, la nivelul „materialei plastice”, nu sînt și nici nu s-ar porîrvi să fie luxose; oțăr în schimb tot confortul trebător unui om din zilele noastre, iar prin simplitate și curățenie dau ceea ce se poate numi eleganță.

Spre înfornarea celor care cunosc din literatură vasele de pescuit de odinioară și care, de pildă, își imaginează ome-ni bînd cu bărdaco și pe sponci apă

ma; e înfățișează o alcătuire mult mai complexă, pe care e imposibil să o descrieți într-o săptămînă de navigație. Știu însă că își vor arăta firile pe rînd, iar timp am să-i cunosc pe fiecare și pe îndelete. Sînt deci optzeci de oameni, echipaj neobișnuit pe nici una din navele noastre: navigatori, mecanici, electricieni, piscicultori, frigetehniști și altele feluri de tehnicieni, apoi pescari — și, toți laolaltă, marinari. De alimintiri, funcțiile lor la bord se întrepătrund, specialitățile se suprapun; de pe acum cite un pescar dublează pe timonierii, ca să fie de ajutor în perioada pescuitului, cînd carurile se lungesc, iar nava se conduce fără întrerupere, ziua și noaptea, de la două punți de comandă. Navigatorii, mecanicii și ceilalți devin pescari atunci cînd o nevoie, după cum pescarii ajută marinăreștii la manevrele vasului.

Avem, cum se vede, o echipaj eterogen și omogen totdeodată, tot alii de complex pe cit e de complex uzina aceasta, pe care el o fine în funcțiune departe de orice ajutor din afară, pe o ceană îndepărtată.

M-am alăturat acestor oameni după gîndire îndelungă și serioasă. Știam că nu mergem în porturi, care pentru cei dornici de călătorie înfățișează atracții cu alți mai fascinante cu cit ele sînt mai departe. Știam că luni de zile vom sta pe ape, înloar zărnind fărmiurile, și doar cite o dată, știam că, fără să fie barbară, clima locurilor unde mergem are să fie aspră, că ziua ține acolo, în acest anotimp, numai citeva ceasuri, că bîntuie vîntul și ploaia cînd nu este nînoșo sau ceață. Știam că oceanul se arată adesea sălbatic, iar pe deasupra știam că la greutățile anunțate, presupuse și imaginate, trebuie să adaug altele, neanunțate, nepresupuse, neimaginate, din sacul fără fund al neprevăzutărilor în viață. Dar nu puteam, decît împunîndu-mi o umilită nemeioasă, să nu fiu măcar al optzecișimulea între optzeci de oameni care se duceau acolo fără prea lungi meditații.

Lată-mă între ei astăzi!

Vreau să fiu biograful lor și judecătorul meu totodată, să confrunt realitatea la care iau parte cu unelto visuri din finerele, neîmplinite și de multă vreme abandonate.

Ală și: „Nu fă nimic în aparență și n-am toluși nici o clipă de răgaz deplin.”

Înaintea prînzului am urmărit pregătirea de pescuit pe puntea de lucru. Aici nimeni nu-și mîncîncă plînea de pomân. Ca să fiu drept cu sufletul tutorea, oamenii muncesc sîrgincioși și fără îndemnul nimînui. Nu știu cînd și cine l-a învățat, dar niciunul nu șovăie cînd trebuie să manevreze grelele și complicatele ansambluri ale plasei trauce, cînd se desăfoară, e cu adevărat uriaș.

Înflînim numeroase vase astăzi; spre prînz se aflu peștele și sînt puzderii. Aici se înfîlțesc drumurile care duc spre Gibraltar din tot răsăritul Mediteranei.

Am de reflectat asupra petrolului, pe-re-se cea mai vînturată astăzi din toate bogățiile lumii. Din zece nave înflînite

Care e viața pe bord în timpul navigației? — se vor întreba cei rămași acasă, cu regrete, îndoieli și poale cu neliniști citodată. Iată o zi, între celelalte, transcrisă fragmentar din cîtelele unde îmi trec impresiile în tuș, lîsînd grija organizării lor pe alăstăzi:

„Am mers aproape toată ziua în jurul coastei de sud a Siciliei, pe care am văzut-o de la 5—7 mile, cu pămîntul ei ars și unori sterd, dar așa de înșorit. Glumim, cu comandantul și radiotelegrafistul, pe seama sciencienilor (invizibile) și fiecare își dispută presupusele lor semne de simpatie. Radiotelegrafistul, cu cofaura lui sălbatică, aproape ca de eschimos, căzînd pe fruntea pînă în ochi, pretinde chiar că-și identifică fața.

Citesc pe hartă numele unor așezări și înfînturi greu de deslușii la fîrm chiar cu binocul, dar care își oferă contururile sugerate de literatură și de film, în peisaj devenit aproape familiar: Marina di Ragusa, Donna Lucrezia, Pozzallo. E și un Donatugalea pe undeva...”

Privesc străluciri această Sicilie, unde nu ne oprim, care îmi amintesc vieții chinuile, moravuri anacronice, răzburări sîngeroase și unori absurde, de neînțelegerea oamenilor de sub alt soare și alt cer. Sicilia tainică și înfiorătoare! Mafiosi... Și, în sfîrșit, Sicilia cea mai recent evocată, dar în același spirit cunoscut, al lui Lam-pedusa, cu tristul și umanul lui Prinț, pe care îl văd printru pleoape, ridicat de-a seara peisajului iar de soare, la multe mile distanță, peste Mediterana care ne desparte, așa de verde și de limpede astăzi!...

Seara, la un post de radio, deslușesc vag o informație: furtuna care s-a dezlăntat în tribordul nostru, noaptea trecută, se pare că a fost dezastruoasă în Sicilia și Calabria.

Și astăzi, sub soarele Mediteranei, Sicilia apără ea de leneși și nelu-burător!...

Să nu uit: apusul soarelui, roșu aprins, cîrjînd printre nori, ca o cascădă caldă, euforizîndu-se în forme neverosimile și oprindu-se îndelung la fiecare etaj, parcă pentru a fi urmărit mai bine și a fi mai bine memorat!”

Ală și: „Nu fă nimic în aparență și n-am toluși nici o clipă de răgaz deplin.”

Înaintea prînzului am urmărit pregătirea de pescuit pe puntea de lucru. Aici nimeni nu-și mîncîncă plînea de pomân. Ca să fiu drept cu sufletul tutorea, oamenii muncesc sîrgincioși și fără îndemnul nimînui. Nu știu cînd și cine l-a învățat, dar niciunul nu șovăie cînd trebuie să manevreze grelele și complicatele ansambluri ale plasei trauce, cînd se desăfoară, e cu adevărat uriaș.

Înflînim numeroase vase astăzi; spre prînz se aflu peștele și sînt puzderii. Aici se înfîlțesc drumurile care duc spre Gibraltar din tot răsăritul Mediteranei.

Am de reflectat asupra petrolului, pe-re-se cea mai vînturată astăzi din toate bogățiile lumii. Din zece nave înflînite

ÎN LUPTĂ CU STIHIA APELOR

• Într-o noapte, pe șantierul hidrocentralei • Șase oameni urcă muntele • În primul rînd, lumina

A plouat citeva zile în șir. La început în rafale, pînzele de apă se năpusteau hîmeste, se înfășurau în jurul copacilor, îi înloiau, și despicau sau chiar îi smulgeau din răzăcini. Apoi apa nu mai căzdea în picături; fire lungi se țeseau din drag prînz pămînt, funii împletite și răscucite care bîntuiau tot ce întîlneau în cale.

Argeșul-Dunăre o Dunăre tulbure, între maluri înguste, ce se izbea cînd într-un mal, cînd în celălalt, încercînd să-și iașă din matcă. Oamenii din sat își aduceau aminte de furtunile Argeșului de mai demult, cînd mătura casele, răpea oamenii și vite, cerea tribut de vieți. Așa se obișnuiseră din generație în generație. Să privească neputincioși vituina a-pelor, să-și încerce pe apucate cîteva toale, să-și mine vitele pe dealuri ca se-ta apoi de la început... Puternic temei hidrocentralei care avea să se constru-tăscă au pune zăguz rîului și-l va călăuzi pe sus muntii.

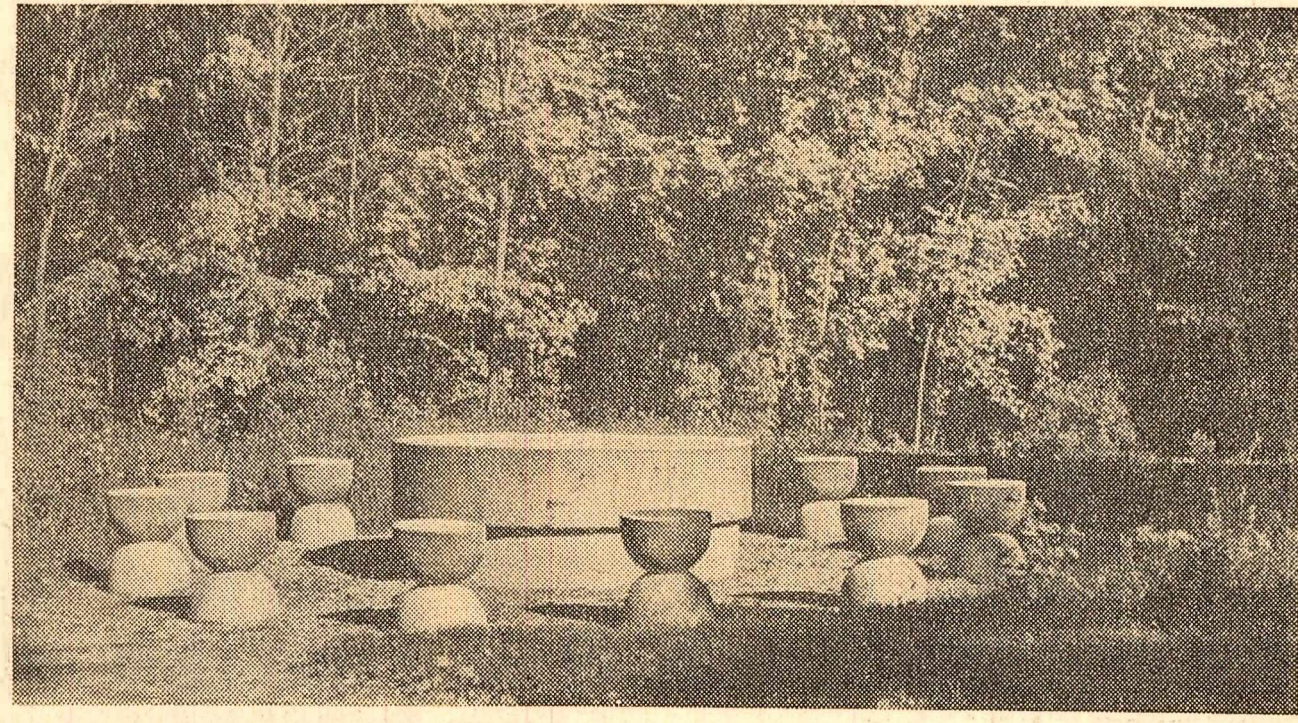
Simțind că i se pregătesc chingile de beton, rîul a căutat să-și arate încă o dată puterea.

Oamenii s-au adunat pe mal ca de atîtea ori. Dar panica și spaima ce li s-a citit în priori atîtea generații făcuse loc conștiinței că pot învinge stihia a-pelor.

În colonia Corbeni, Argeșul rupșese parapetul și își întindea un braț prădă-lînt spre baracă. Dar la chemarea comite-tului de partid, ca la un semn, auto-busculantele au început să care balast.

O luptă dîrză, înegălat; porful, rîul săpa digul pe dedesubt, nușca muntii cînd dînt-un loc, cînd din altul. Dar huratul motoarelor întrecea vitețul poporului. Șoferii Vasile Voicu, Coman Popa, Vasile Perșe, Ion Mărcine nu cunosteau o-ba-sa oprit puțin în marginea torontului care se desprindea din Argeș, a pipăit o cli-pă cu pedala unei șenile așu, parcă să vadă cit o de rece, apoi s-a scufundat lîund pieptuș valurile. Se da înapoi ca un herbec, se repezea îndeate, împingînd tone de nisip ca să astupe spărtura.

„Șase oameni se înșiră unul în spatele altuia. Urcau este greu, apa din creus-tă era vîntop, cîntul și ploaia le biciuie obrazii, de multe ori cad în brînci, se tirăse pe burta. Cine sînt? Și unde se duc pe o vreme ca asta? Cel din față, cu privirea albastă de abia zărită prin sita ploii, ca o genă de cer senin prin spărtura norilor, este grădinarul șantie-rii, Anton Ștefan. Al doilea — Miron Ilie, coșarul șantierului — mărunt și îndesat, cu hainele smolite, îi urmează îndeaproape, mușcînd din cînd în cînd din pinea udă pe care o ferește în zadar

În lumea științei și tehnicii

TENDINȚE ÎN DEZVOLTAREA MOTOARELOR CU ARDERE INTERNĂ

Motoarele cu ardere internă cu piston transformă energia chimică a combustibilului, prin intermediul căldurii, în lucru mecanic efectiv. O dată cu perfecționarea tehnologiei de fabricație, a mijloacelor de control al proceselor termo-gazodinamice care se produc în interiorul lor, aceste motoare au atins performanțe tehnice tot mai înalte, un ridicat nivel de economicitate. Se realizează randamente termice efective de 40 la sută.

Prof. Ing. Constantin ARAMĂ
membru corespondent al Academiei R. P. Române

superioare și consumuri specifice de combustibil mai mici.

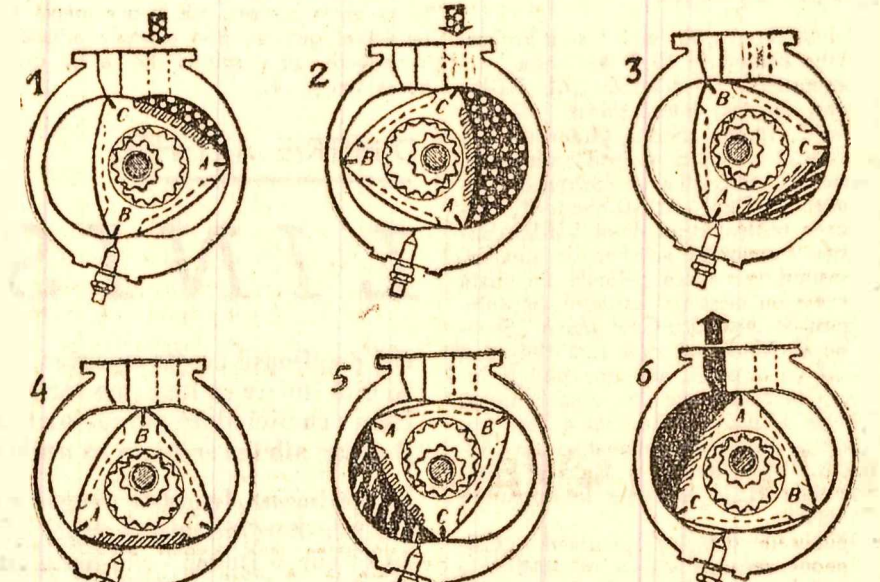
De mai multă vreme, ridicarea puterii motoarelor cu ardere internă se realizează pe calea supraalimentării, adică a umplerii forțate a cilindrilor cu amestec carburant proaspăt comprimat în prealabil. În majoritatea cazurilor care construiesc motoare, în prezent se cercetează posibilitatea de a mări presiunea de supraalimentare, de a crește în continuare greutatea încălzirii proaspete prin răcirea sa intermediară între suflanta și motor. În S.U.A. se investighează cercetări susținute în vederea lărgirii limitelor impuse supraalimentării motoarelor cu ardere internă prin scindarea și apariția detonației.

O preocupare actuală de primă importanță continuă să fie perfecționarea

tempului admisiei aerului în cilindri. În R.F.G., în afara procedurii Meurer, se încearcă realizarea polcarburării prin modificarea construcției camerei de ardere.

Cercetări numeroase sînt dedicate combaterii evacuării de fum și de mirosuri agresive și nocive, în special la motoarele cu ardere internă prin scindarea și apariția detonației. În regiunile de sarcini parțiale, în afara de oxidul de carbon, gazele evacuate pot conține și alți produși intermediari de ardere sau de ardere incompletă ca aldehide și benzopren, care sînt agenți toxici, iritanți și provocatori de alergii. Încercările atmosferice marilor orașe cu astfel de gaze a atins nivelurile primejdioase pentru sănătatea publică. În special în S.U.A. s-au pus la punct unele dispozitive de natură catalitică, atașate sistemului de evacuare, care micșorează conținutul de gaze agresive, nocive și de fum.

Ușurarea întreținerii motoarelor

Schema de funcționare a motorului cu piston rotativ: 1 și 2 — admisia; 3 — compresia; 4 — aprinderea și arderea; 5 — destinderea; 6 — evacuarea. (A se urmări pozițiile succesive ale punctelor A, B și C)

în exploatare se realizează în prezent prin elaborarea de uleiuri de mare durată, care pot fi folosite timp de un an sau 15-16.000 km și prin utilizarea unor sisteme capsule de răcire a motorului cu lichid antișei, care elimină necesitatea întreținerii sistemului de răcire.

Tendința de reducere a raportului dintre cursa pistonului și diametrul cilindrilor, care a permis creșterea substanțială a turației motoarelor cu ardere internă prin scindare, se investighează în prezent și în domeniul motoarelor cu ardere internă cu piston. În U.R.S.S. și S.U.A. s-au elaborat motoarele Diesel cu rapoarte mai mici decât 1, care permit atingerea de turații ridicate, cu uzuri acceptabile.

Firește, creșterea performanțelor motoarelor are la bază și perfecționarea proceselor tehnologice de fabricație, îmbunătățirea calității materialelor de construcție și ungere. Tehnologiile de fabricație a arborilor cotiți, pistoanelor, segmentelor, buzelor cilindrici, cămășilor de cilindri, bloc-carterelor sînt din ce în ce mai perfecționate, conferind motoarelor

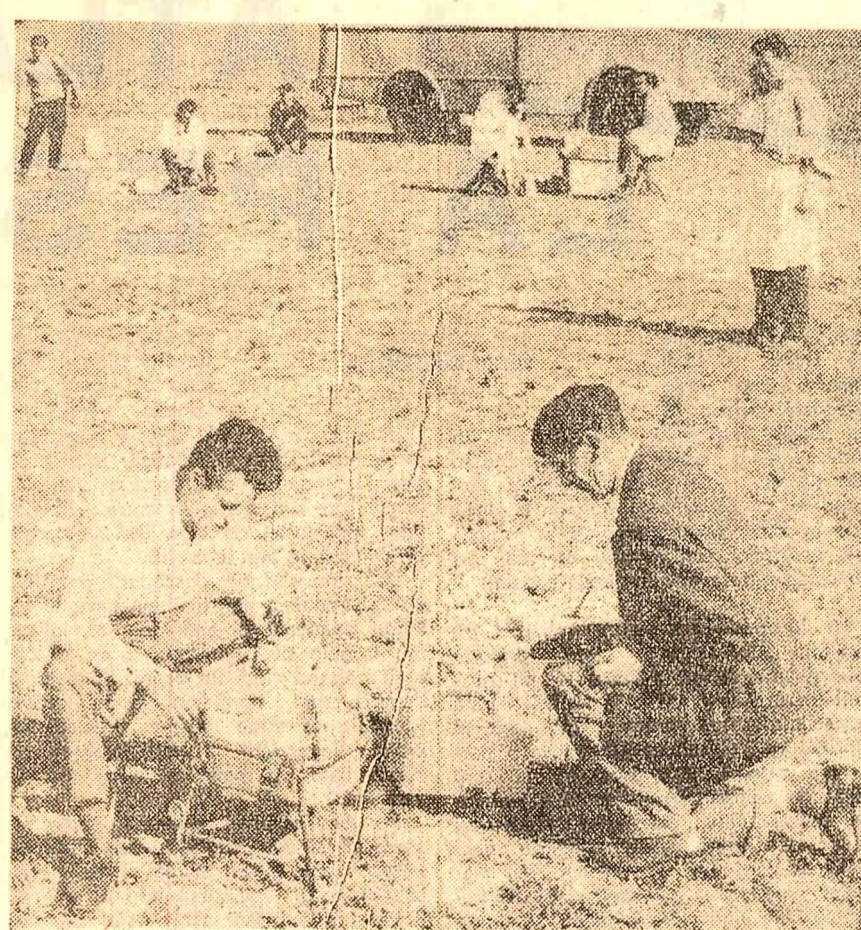
o mare durabilitate și o perfectă comportare în exploatare.

Un motor cu ardere internă încorporează în construcția sa și o serie de instalații auxiliare care îi asigură funcționarea. Și acestea fac obiectul preocupărilor actuale de îmbunătățire a calităților și performanțelor motoarelor. Recent, la motoarele cu ardere internă prin scindare s-a introdus injecția de benzină și aprinderea electronică tranzistorizată care determină o substanțială creștere a turației și puterii.

Deși motoarele cu ardere internă cu pistoane în mișcare alternativă mai posedă resurse de perfecționare, valorificarea lor nu poate conduce la salturi spectaculoase ale performanțelor lor. De aceea, s-au efectuat multe încercări de a pregăti noi tipuri de motoare cu ardere internă, care să se eiberze de unele dezavantaje legate de efectele perturbatorii de inerție ale mișcărilor alternative și pistoanelor. În primul rînd trebuie menționată familia motoarelor cu pistoane rotative, dintre care motorul inginerului german Felix Wankel a ajuns la un succes remarcabil. Familia mașinilor distoane rotative este constituită în numeroase variante, prin asocierea unor elemente rotative cu arhitectura diversă, care pot forma camere cu volum variabil. Evitarea mișcărilor alternative și a mecanismului bielă-manivelă conferă motorului o mare compactitate, o greutate mult redusă, un mers mai liniștit și mai uniform. Desigur, trăsăturile de bază ale proceselor termo-gazodinamice au rămas neschimbate față de cele ale motorului cu pistoane alternative. În schimb, dinamica și construcția motorului s-au modificat substanțial. Noul tip de motor conține unele forme constructive care antrenează deocamdată dificultăți mari de realizare practică. O dată cu rezolvarea tuturor dificultăților constructive și tehnologice, motoarele cu pistoane rotative se vor impune prin calitățile lor într-o serie de domenii de utilizare și în primul rînd la automobilele de mic litraj.

În fine, de o atenție deosebită se bucură în prezent cel mai tînar membru al familiei motoarelor cu ardere internă și anume turbina cu gaze. Apărută mai multă vreme, ea este utilizată cu succes în aviație și în instalații staționare de puteri mari. Turbina cu gaze va câștiga și domeniul tracțiunii rutiere o dată cu realizarea în condiții avantajoase a unor materiale înalt termo-rezistente, conceperea de scheme termice mai eficiente, rezolvarea problemei „frinei de motor”, reducerea pretului de cost al fabricației și exploatarei. Deocamdată încercările din S.U.A. de a lansa în fabricație de serie automobile cu turbine cu gaze nu au fost înscununate de succes, cu toate că s-au realizat câteva prototipuri și loturi mici cu însemnate performanțe.

În țara noastră, industria constructoare de mașini a asimilat fabricația a diferite tipuri de motoare cu ardere internă pentru numeroase domenii de utilizare, de la ciștea relativ mică de motorul locomotivei Diesel electrice de 2300 CP. Sînt în curs studii de perfecționare a tipurilor fabricate și de asimilare de tipuri noi, la nivelul tehnicii celei mai înaintate. Laboratoarele de specialitate ale ministerelor, ale Academiei R.P.R. și ale institutelor de învățămînt superior studiază cei noi de îmbunătățire a construcției și tehnologiei de fabricație a motoarelor în vederea introducerii lor în practica producției.

O echipă de electrometrie și gravimetrie a Institutului geologic execută lucrări pe teren

Mașină proiectată de O... mașină

Pentru prima dată în lume a fost construită în U.R.S.S., la Kiev, o mașină electronică de calcul, proiectată de... altă mașină de același gen. Noul calculator electronic este în stare să rezolve ecuații algebrice, diferențiale, integrale și sistemele lor. El a fost realizat în întregime pe bază de elemente cu semiconductori — peste 1500 la număr — aplicându-se soluții cu totul noi, originale. În exploatare, noua mașină se prezintă simplă, nu necesită o programare specială.

Lev Matevici, cercetător la Institutul de cibernetică al Academiei de Științe din Ucraina, care, pornind de la teoriile acad. Glușkov, a elaborat metoda matematică de proiectare a schemelor unor instalații cifrice de calcul, a declarat că întregul proiect a fost realizat în trei săptămîni și că, în viitor, timpul necesar va putea fi redus la 60 de minute. Iar A. S. Stogali, directorul adjunct al Institutului de cibernetică, afirmă că pe această cale „se vor putea realiza mine scheme optime ale celor mai originale mașini electronice de calcul pentru orice scopuri”.

Meteorologia spațială realizări și perspective

Într-o știre publicată recent s-a anunțat că la New York, în cadrul Comitetului O.N.U. pentru folosirea spațiului cosmic s-a încheiat un acord între U.R.S.S. și S.U.A. prin care „a fost netezită calea spre schimburi de informații meteorologice curente și de date furnizate de sateliți artificiali ai Pămîntului”. Constantin Banciu, activist de partid din Fetești, ne-a rugat să arătăm consecințele posibile ale acestui acord. Satisfacem dorința cititorului nostru, publicînd articolul de față.

Spre sfîrșitul acestui an se implinesc 110 ani de la organizarea primului serviciu de prevedere a timpului din lume pe bază de cooperare internațională. Trebuie să recunoaștem însă că și prognozele meteorologice sînt tot „probabile” — și aceasta în toate statele lumii.

Evoluția mult prea lentă a meteorologiei sinoptice, subdisciplina meteorologică ce se ocupă cu prevederea fenomenelor atmosferice, se datorează unor motive obiective. Deși tehnica modernă îi permite omului să facă investigații în părțile înalte ale atmosferei, să pătrundă în spațiul extraterestru, el nu este încă în stare să țină sub observație tot oceanul aerian, pe fundul căruia își duce existența. Se înțelege că în imensitatea oceanului aerian, cu volumul de circa 10 miliarde kmc, cu masa de 5200 000 miliarde tone, urmărirea proceselor meteorologice este extrem de dificilă. Fără a mai vorbi de faptul că masa aerului se află într-o permanentă agitație, aflat din cauza mișcării de rotație a Pămîntului, cit și din cauza diferențelor de temperatură, presiune, umiditate și densitate care se creează în această masă de aer sub influența suprafeței foarte eterogene a Pămîntului, ca și a radiațiilor extraterestre. Rămîn astfel obstacole, incertitudini, care cunosc deocamdată doar o rezolvare ipotetică. Instrumentul

matematic, este, de asemenea, încă nesatisfăcător pentru a rezolva probleme cu factori numeroși care variază permanent în timp și spațiu.

Pot globul există astăzi zeci de mii de stații meteorologice, formînd o rețea de observație simultană a fenomenelor atmosferice. Dintre aceste stații, aproape 8 000 participă la traficul triolar internațional, furnizînd serviciilor meteorologice din lume, din 3 în 3 ore, situația atmosferică de la sol din toate cele aproape 6 000 puncte, cit și din 500-600 puncte care investigatează altitudinile de pînă la 20-30 km. Deși, la prima vedere, ar părea că rețeaua meteorologică este destul de densă, în realitate multe procese meteorologice scapă de sub supravegherea meteorologilor. Pe marile oceane, în pustii, în zonele polare, rețeaua meteorologică este deficitară.

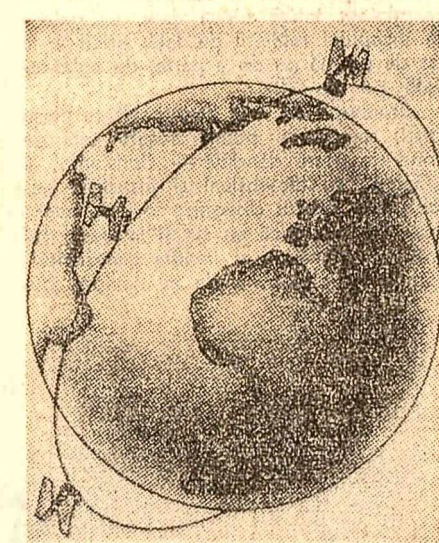
O bună parte din fenomenele care se produc în spațiul dintre stațiile meteorologice pot fi sesizate cu ajutorul radarului meteorologic, în stare să țină sub supraveghere un teritoriu cu raza de 400 km. Ecourile radarului indică cu precizie fronturile meteorologice, perturbările și deplasările lor, informînd asupra existenței unor nori de furtună, a mîrișii picăturilor de apă din care sînt formați și a cantității de apă care va fi degajată. Cunoașterea stării atmosferice în plan orizontal trebuie completată însă și cu determinările zilnice pe verticală. Radiosondele oferă meteorologilor posibilitatea de a cunoaște zilnic distribuția elementelor atmosferice pînă la înălțimea de 30 km. În timpul din urmă, noi posibilități de studiu al straturilor atmosferice oferă rachetele și sateliții meteorologici.

În anul 1959, în cadrul Anului internațional, o dată cu lansarea primilor sateliți meteorologici, s-a întreprins însemnata misiune pentru prognoza timpului, în special, Satelitul american Tiros I, lansat la 1 aprilie 1960, a avut la bord două camere de televiziune și un sistem de înregistrare pe bandă magnetică a imaginilor obținute. Făcînd 300 de ocouri în jurul Pămîntului, el a trimis stătești peste 6 000 de imagini a diferite formații noroase.

În 1960 a fost lansat Tiros II, care, pe lângă camerele de televiziune, era înzestrat și cu elemente sensibile la raze infraroșii pentru măsurarea radiației terestre în diferite benzi ale spectrului. Au urmat alți sateliți, între care Tiros III, ale cărui fotografii de nori au fost codificate într-un cod meteorologic special și transmise de Centrul meteorologic Washington tuturor centrelor meteorologice din lume. Astfel, hărțile meteorologice sinoptice întocmite de serviciile de prevedere s-au îmbogățit cu un material nou, care completa golurile din rețeaua meteorologică mondială, punînd în evidență perturbările ciclonice în locuri neabătute.

Rezultatele obținute în urma lansării primilor sateliți au determinat Adunarea Generală a Națiunilor Roman să adopte, la 20 decembrie datînd din secolul I î.e.n. Pe acropola cetății s-a identificat 9 nivele de locuințe: așezări din epocile neolitice (cultura Cucuteni), a broșăriei și fierului. Se presupune că în acest loc s-ar fi aflat cetatea Tamasidava, descrisă de istoricul antic Ptolemeu.

Săpături din comuna Văleni a scos la suprafață o așezare puternică din secolul II-III î.e.n. cu bordeie și locuințe la suprafață, precum și incinerare și înhumare, ceea ce dovedește existența a două feluri de populații, băștinașe și migratoare.

Sateliți prevăzuți cu camere de luat vederi vor ține mereu oceanul aerian al Pămîntului sub observație

timp frumos. Fotografiiile pinzelor noroase, privite de sus în jos și puse cap la cap, au dat imaginea exactă a repartiției nebulozităților în lungul unor benzi late de circa 2 400 km, aflate sub orbita parcursă de satelit cu o viteză de 27 000 km pe oră. Centre meteorologice speciale au asamblat aceste fotografii în benzi, iar benziile între ele, pentru a obține o vedere globală a stării cerului.

O dificultate în calea acestor cercetări reprezintă părțile aflate în noaptea, care nu pot fi fotografiate. Totuși, înzestrați cu dispozitive de raze infraroșii, sateliții lansăți recent au reușit să transmită imagini alți ziua cit și noaptea.

Altă contribuție importantă a sateliților este măsurarea cu ajutorul radiometrelor a repartițiilor totale de energie radiantă absorbită și emisă de sistemul pămînt-atmosferă. Acest bilanț este deosebit de util în prevederea timpului, pentru că în ultimă analiză vremea depinde de vînturile care caută să uniformizeze repartiția inegală a energiei radiante nete, primite de la Soare. Cum energia radiantă solară acționează ca singurul motor termic al atmosferei, cunoașterea distribuției energiei calorice pe glob este de mare însemnătate în elaborarea prevederilor de timp pe lungă durată, ca și în prevederea variațiilor climatice.

Alt aspect poate fi utilizarea sateliților ca dispozitive de telecomunicații, pentru captarea și retransmiterea observațiilor meteorologice. Pe această bază urmează să se organizeze în anii apropiați asanumita „veghere meteorologică mondială”, destinată a deveni un sistem global de observație și prevedere meteorologică. În acest scop au și fost desemnate centre meteorologice mondiale: Washington, Moscova și un alt al treilea în emisfera de sud. Pe lângă acestea vor funcționa centre regionale, care vor informa centrele naționale despre situația atmosferică pe tot globul.

Contribuția pe care o pot aduce sateliții este deosebit de importantă, întrucît cercetarea concomitentă a atmosferei, aflat la baza ei, cit și de sus, din spațiul extraterestru, va permite lămurirea multor probleme fundamentale. De aceea meteorologii salută orice acord internațional care înlesnește schimburi de informații meteorologice și utilizarea de sateliți artificiali pentru obținerea lor, în general acordului căruia s-au pus bazele recent la Comitetul O.N.U. pentru folosirea spațiului cosmic. Pentru ca datele furnizate de sateliți să poată fi utilizate într-adevăr cu succes, trebuie ca permanent să se rotească în jurul pămîntului cel puțin doi sateliți: unul plasat pe o orbită polară, iar celălalt pe o orbită ecuatorială, la înălțimi optime bine precizate. Sateliții de miine, lansăți în număr suficient, ne vor oferi posibilitatea de a cunoaște zilnic variațiile activității solare, ceea ce va conduce la explierea multor fenomene atmosferice, considerate încă misterioase. Iar a funcții cînd meteorologii vor cunoaște tot oceanul aerian și mediul cosmic al Pămîntului vor dispărea și prognozele ratate.

Nicolae TOPOR
director adjunct al Direcției hidrometrologice a Comitetului de Stat al apelor

RĂSPUNDEM CELOR CARE VOR SĂ ȘTIE

Nebuloasa Crabul

DUMITRU E. GHEORGHE, tehnician la uzinele „Grivița Roșie”, dorește să cunoască amănunțit despre nebuloasa Crabul, amintită în articolul „Radio-astronomia scrutăză cerul”, publicat în „Știința” nr. 6434.

Nebuloasa Crabul se află pe firmamentul în direcția constelației Taurul, la o depărtare de noi de circa 4 200 de ani lumină (*). Ea poate fi văzută cu ajutorul unor lunete de putere mijlocie, dar detaliile de structură se pot observa numai pe fotografiile executate cu ajutorul marilor instrumente astronomice.

În ultimele decenii s-a constatat că nebuloasa de care vorbim este sediul unor mișcări turbulente, deosebit de violente. Gazele care o compun (îndeosebi hidrogen) se mișcă cu viteze de ordinul a 1 200 km/sec; în același timp, se observă tendința de răspindire a acestora, de îndepărtare de zona centrală, în care se găsește doar o mică stea.

Cercetările sistematice au dus la concluzia că aceste gaze au fost expulzate de steaua centrală printr-o formidabilă explozie, observabilă de pe Pămînt, cu circa 900 de ani în urmă. Posibil ca atunci — grație strălucirii — să fi fost văzută cu ochiul liber. Într-adevăr, vechile cronici chineze relatează că în anul 1054 astronomul Ma-Tuan-Lin a observat apariția unei stele „noi” în constelația Taurul. Steaua ar fi atins o astfel de strălucire, încît întrecea planeta Venus și putea fi văzută cu ochiul liber chiar în plină zi.

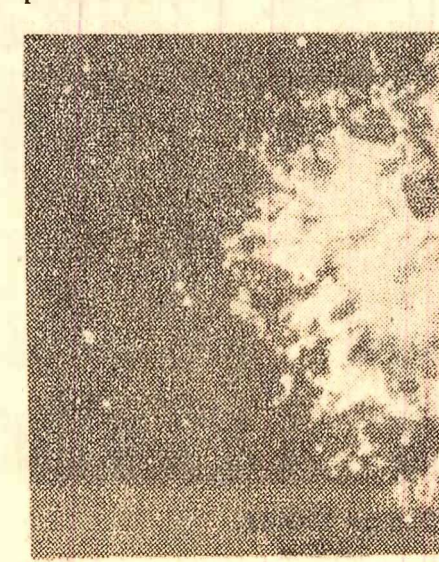
Datele vechi, combinate cu observațiile recente, dovedesc că explozia gigantă era de fapt apariția unei stele supernove. Prin aceasta astronomii înțeleg fenomenul cînd o stea de mică strălucire, din cauze încă insuficient cunoscute, aruncă în spațiu aproape toate învelisurile sale, cu viteze de mii de kilometri pe secundă. În timpul unei astfel de explozii, strălucirea ei crește de miliarde de ori față de cea normală, dar

numai pentru scurtă vreme. Rezultatul este formarea în jurul resturilor stelei a unui nor de gaze fierbinți în expansiune, adică a unei nebuloase planare.

În cazul nebuloasei Crabul, nucleul stelar rămas are o temperatură observată, la suprafață, de circa 500 000°K, adică de aproximativ 90 de ori mai mare decât temperatura suprafeței Soarelui. Se consideră că lumina emisă de nebuloasă se datorează în mare parte emisiunilor unor electroni liberi ce se mișcă cu viteze mari, în câmpuri magnetice intense. Nebuloasa Crabul este și o puternică sursă de unde radioelectrice.

Supernova, care a dat naștere acestei celebre nebuloase, nu este un caz unic. Se cunosc apariții similare, observate în anul 1572 (în constelația Cassiopea) și 1604 (în constelația Ofiuc). Și în alte galaxii se observă apariții de supernove aproape în fiecare an.

TACHE VASILESCU, colectivist din comuna Cîndești, raionul Buhuși, ni se adresează cu întrebarea: Cîtă apă există pe Pămînt?

Nebuloasa Crabul este situată la distanța de 4 200 ani lumină de Pămînt

• Procedul de turnare continuă a oțelului se extinde. În lume funcționează astăzi 71 de asemenea instalații, iar alte 49 se află în construcție.

• La centrul de cercetări atomice din Harwell (Anglia) s-a realizat o instalație pentru fărîmarea materialelor solide în apă, prin urzile de sare. Metoda este aplicată pentru fărîmarea de la distanță a materialelor radioactive.

• Profesorul Tin San-hao, prorector al Academiei de științe agricole din China, a redactat monografia „Soiurile de grâu în China”. Lucrarea cuprinde descrierea a 623 de soiuri ale acestei cereale.

• Metroul din Milano, care urmează să intre curînd în funcțiune, va cunoaște un înalt grad de automatizare. Fiecare tren va fi deservit de un singur om, iar în fiecare gara, de asemenea, se va afla un singur impiegat. Întreaga mișcare va fi dirijată de la un centru, de către doi impiegăți, cu ajutorul unor dispozitive electronice, televizoare, telefoane cu înregistrarea sunetului etc.

• Specialiști din Lubliana (R.S.F. Iugoslavia) au realizat o instalație pentru reglarea automată a temperaturii în sistemele de încălzire centrală și ventilație. Aceste instalații sînt recomandabile pentru spitale și alte clădiri publice.

• În Marea Japoniei se experimentează o navă puțin obișnuită: ea este încărcată cu șlepurii marine mari, așezate pe câteva etaje. La sosirea în port, deschizînd compartimente de balast, nava-gază se acufundă, iar șlepurile, plutind la suprafață, se îndreaptă spre locurile de descărcare. În felul acesta se asigură deplasarea șlepurilor pe mări cu o viteză mare și se usurează operațiunile de descărcare. Prin pompa nava-apă din compartimente, nava-gază poate fi ușor readusă la suprafață și încărcată din nou.

• La Amsterdam (Olanda) s-a realizat o metodă de congelare a singelui, permițînd păstrarea lui timp nelimitat, în azot lichid, la o temperatură apropiată de -200° C.

* 1 an lumină: 9 460 miliarde km.

DE PESTE HOTARILE

Demisia guvernului libanez

Ieri, ca urmare a faptului că majoritatea deputaților a boicotat ședința parlamentului libanez, care trebuia să examineze activitatea guvernului, cabinetul condus de Hussein Oueini și-a prezentat demisia.

Ce fapte au dus la această demisie? La sfârșitul lunii octombrie, ziarul „L'Orient” care apare la Beirut scria: „Problema schimbării cabinetului este din nou la ordinea zilei. Ea a apărut în urma numeroaselor întreveneri pe care d. Charles Helou, președintele republicii Liban, le-a avut în ultima vreme cu liderii principalelor blocuri parlamentare, a faptului că șefii curentelor din cadrul Adunării sînt în favoarea formării unui nou guvern. În cursul următoarelor două săptămîni”. Intr-adevăr, la 11 noiembrie, deci exact la expirarea termenului preconizat de liderii politici, chestiunea formării unui nou guvern a fost pusă deschis. Reluînd argumentele folosite în ultimele săptămîni în discuțiile avute cu președintele republicii, deputații au declarat că guvernul Oueini reprezintă o echipă de tehnicieni, „alcătuită din neaparlamentari” și că locul său va trebui să fie luat imediat de un guvern de uniune națională provenit din Cameră.

După cum se știe, acest guvern a fost format la 20 februarie a.c., avînd drept sarcină să supravegheze alegerile generale. Poziția sa de guvern de tranziție nu l-a împiedicat însă să aibă o reacție neașteptată în cursul actualelor evenimente. Declarația făcută la 11 noiembrie că nu și va prezenta demisia decît după ce va fi pusă în parlament problema încrederei în guvern a avut darul să provoace o vie reacție. Majoritatea deputaților, reuniți în șara parlamentului, a hotărît să boicoteze ședința parlamentului care urma să se țină la 12 noiembrie. Ei au declarat că guvernul „trebuie să respecte tradiția libaneză potrivit căreia primul ministru și-a prezentat demisia dacă întîmplina ostilitatea generală a parlamentului”. În același timp o delegație a majorității parlamentare s-a prezentat președintelui republicii, expunînd-i motivele cererii. Aceștia de a se forma un guvern provenit din parlament. Situația precară a guvernului Oueini a devenit vizibilă cu mult înaintea evenimentelor de vineri; referindu-se la comentarii politicii libaneze, agenția „France Presse” arăta zilele trecute că „toată lumea pare a fi de acord că echipa guvernamentală condusă de Hussein Oueini este virtual demisionată”.

După discuțiile vii prilejuite de alegerile prezidențiale din această vîrstă, problema constituirii unui nou guvern a generat încă o dată agitație în viața politică a Libanului.

Nicolae N. LUPU

La capătul dezbaterilor privind bugetul

„Cabinetul britanic se află în fața unui vot crucial” — relatează agențiile de presă

LONDRA 13 (Agerpres). — În Camera Comunelor au continuat dezbaterile pe marginea bugetului special de toamnă elaborat de guvernul laburist britanic într-un efort de a contracara dificultățile economice ale țării.

În cursul dezbaterilor a luat cuvîntul fostul ministru conservator de finanțe, Reginald Maudling, care a declarat că bugetul are un caracter „inflaționist” și că măsurile preconizate de guvern vor duce la scumpirea vieții, vor împiedica investițiile și „vor aduce un mare prejudiciu economic”. El a criticat intenția laburistilor de a spori impozitele, afirmînd că, prin această măsură, ei și-au încălcat promisiunile lor electorale.

În continuare, Reginald Maudling s-a străduit să minimalizeze greutățile economice ale țării, însoțindu-le de deficitul balanței comerciale, care, așa cum s-a afirmat, se va cifra la 800 milioane lire sterline.

Răspunzînd lui Maudling, ministru-

trul comerțului, Douglas Jay, a declarat că majorarea impozitelor a fost necesară pentru a putea spori pensile și ajutoarele și pentru a înfrîna inflația în domeniul serviciilor sociale. Vorbind despre planurile guvernului privind sporirea exporturilor engleze, ministrul comerțului s-a oprit asupra posibilității extinderii relațiilor comerciale ale Angliei cu țările socialiste. „Noi, a declarat el, nu trebuie să ignorăm aceste posibilități”.

Dezbaterile s-au prelungit pînă tîrziu în cursul nopții spre sîmbătă, cînd urma să se treacă la votarea bugetului. Agențiile de presă sînt de părere că cabinetul se află în fața celui mai crucial vot de la preluarea puterii. Agenția U.P.I. este de părere că cei două deputați liberali se așteaptă să voteze în favoarea guvernului, sporind astfel posibilitățile de victorie ale laburistilor. Agenția reamintește că guvernul va trebui să demisioneze dacă va fi înfrînt în dezbaterile privind bugetul.

Întîlniri ale conducătorilor sovietici cu delegația R. P. Chineze

MOSCOW 13 (Agerpres). — La C.C. al P.C.U.S. au avut loc întîlniri ale conducătorilor P.C.U.S. și guvernului sovietic cu delegația de partid și guvernamentală a Republicii Populare Chineze care a sosit la sărbătorirea celei de-a 47-a aniversări a Marii Revoluții Socialiste din

Octombrie. La întîlniri au participat din partea sovietică: L. I. Brejnev, A. N. Kosighin, A. I. Mikoiian, N. V. Podgornii, T. V. Andropov, B. N. Ponomarev, A. A. Gromiko. Din partea chineză la întîlniri au participat: Ciu En-lai, mareșalul He

Lun, Kan Sen, Liu Siao, U Siu-tiuan, Pan Tzi-ii, Tiao Guan-hua.

Vineri, delegația R. P. Chineze a părăsit Moscova, plecînd spre patrie.

33 DE PORTURI GRECEȘTI PARALIZATE DE GREVĂ

ATENA 13. — Corespondentul Agerpres, Al. Gheorghiu, transmite: Presa greacă anunță că 33 de porturi din întreaga Grece sînt paralizate începînd de vineri dimineața și pînă duminică în zori, în urma declarării unei greve de 48 de ore a 40.000 de docheri, în semn de solidaritate cu greva docherilor din Pireu, care a intrat în cea de-a optia zi. Docherii din porturile grecești au anunțat prin federația lor că vor declara și o grevă de durată, dacă nu vor fi retrași din portul Pireu soldații care înlocuiesc pe greviști.

După cum se știe, docherii din Pireu au declarat grevă cerînd îmbunătățirea salariizării și a condițiilor de muncă. Consiliul municipal din Pireu a hotărît în unanimitate să ceară guvernului satisfacerea cererilor docherilor din Pireu.

Corespondență din Londra

Negocieri anglo-vest-germane

În cadrul pregătirilor care au loc în ultima vreme în diferite capitale vest-europene în vederea întrunirii Consiliului ministerial al N.A.T.O. din 15 decembrie la Paris, un nou episod al negocierii britano-vest-germane atrage acum atenția prin semnificația și implicațiile sale în contextul alianței occidentale. Patrick Gordon Walker, ministrul de externe al Marii Britanii, își începe sîmbătă vizita la Bonn pentru convorbiri cu colegul său vest-german, dr. Schröder. Pe agenda discuțiilor, după cum arată ziarul, figurează la loc de frunte controversatul proiect al forțelor nucleare multilaterale. Oficialitățile vest-germane așteaptă din partea britanicilor detalii despre amendamentele laboriste la proiectul forțelor multilaterale, așa cum fusese conceput inițial de S.U.A. cu acordul deplin al R. F. Germane. Din partea vest-germană vor veni, după toate indicațiile, insistențe pentru o substanțială participare britanică la realizarea acestui proiect.

Întîlnirea anglo-vest-germană are loc într-un moment cînd se vădesc unele semne de slăbire a presiunilor americane și vest-germane pentru încheierea cît mai rapidă a acordului pînă la sfîrșitul anului. Acest lucru s-ar datoră, în primul rînd, încercării de a da timp mai mult de gîndire guvernului britanic. Cu numai 24 de ore înainte de sosirea lui P. G. Walker la Bonn, liderii al partidului creștin-democrat au arătat că „nu vîd motive de a se urgența un acord imediat”.

Joi, opoziția social-democrată e acuzată pe cancelarul Erhard că adoptînd o nouă atitudine induce în eroare opinia publică. În același timp, de la Washington parvine șirea că un purtător de cuvînt al Departamentului de Stat a apreciat că declarația creștin-democrată nu poate fi interpretată ca o modificare fundamentală a poziției vest-germane. De altfel, surse în stare să confirme acest lucru nu era prea departe: ministrul apărării de la Bonn, von Hassel, avea tocmai convorbiri la Washington cu McNamara și Dean Rusk.

Principala necunoscută în actualele acușii diplomatice britano-vest-germane continuă să rămîna Franța care, după cum se știe, se opune forțelor multila-

Președintele Nasser despre politica externă a R. A. U.

CAIRO 13 (Agerpres). — În cuvîntarea sa rostită la deschiderea celei de-a doua sesiuni a Adunării Naționale a R.A.U., președintele Nasser a subliniat că politica externă a R.A.U. urmărește reglementarea pe cale pașnică a problemelor internaționale. El a declarat: „Noi năsim spre o pace generală, spre lichidarea imperialismului și a polițiilor bazate pe forță”. Arătînd că între R.A.U. și S.U.A. nu există probleme litigioase directe, vorbitorul a menționat, în același timp, că R.A.U. nu aprobă sprijinul pe care S.U.A. îl acordă guvernului congolez în lupta împotriva forțelor duse de stat în domeniul industriei și al comerțului.

Președintele Nasser a subliniat că politica externă a R.A.U. urmărește reglementarea pe cale pașnică a problemelor internaționale. El a declarat: „Noi năsim spre o pace generală, spre lichidarea imperialismului și a polițiilor bazate pe forță”. Arătînd că între R.A.U. și S.U.A. nu există probleme litigioase directe, vorbitorul a menționat, în același timp, că R.A.U. nu aprobă sprijinul pe care S.U.A. îl acordă guvernului congolez în lupta împotriva forțelor duse de stat în domeniul industriei și al comerțului.

La Delhi

O nouă condamnare a politicii de apartheid

DELHI 13 (Agerpres). — Comitetul internațional al opiniei publice pentru cercetarea crimelor rasiale din Republica Sud-Africană și-a ținut vineri prima sa ședință de lucru. Membrii comitetului au discutat problemele legate de stringerea de documente și mărturisiri despre acțiunile inumane ale guvernului de la Johannesburg. La ședință au participat juriști indieni de prestigiu, precum și reprezentanți ai opiniei publice din numeroase țări. Luînd cuvîntul la o conferință de presă, unul din principalii acușători ai comitetului, juristul indian Divan Chaman Lal a declarat că,

chemarea primului ministru, Verwoerd, în fața Tribunalului Internațional al Opinie Publice va intra în istoria jurisprudenței; ca una din cele mai aspre condamnări ale rasismului și colonialismului. Prima sesiune a comitetului s-a desfășurat în luna septembrie la Moscova cu prilejul Forumului mondial al tineretului și studenților.

Intrevederile lui von Hassel la Washington

WASHINGTON 13 (Agerpres). — Joi s-a încheiat la Washington prima serie a întrevederilor avute de ministrul vest-german al apărării, Kai-Uwe von Hassel, cu secretarul de stat american, Dean Rusk, și cu ministrul apărării al S.U.A., Robert McNamara, consacrate examinării diferitelor aspecte ale proiectului de creare a forțelor nucleare multilaterale (F.N.M.).

Intr-un comunicat dat publicității de ministrul apărării al celor două țări a fost reafirmată poziția guvernului respectiv în această problemă și au invitat alte țări membre ale N.A.T.O. să adere la F.N.M.

În ce privește discuțiile care au avut loc pînă acum între cele opt țări membre ale N.A.T.O., care și-au afirmat intenția de a participa la aceste forțe, comunicatul arată că ele „au permis să se ajungă deja, dincolo de marea măsură, la un acord”. Referindu-se la acest pasaj al comunicatului, agenția Associated Press menționează că „Anglia are puternice rezerve față de F.N.M. și chiar guvernul vest-german a dat semn că nu dorește să fie luată o hotărîre prea grabnică pentru a se realiza un acord deplin al tuturor părților”.

Liviu RODESCU

„DRAGONUL MĂRII” ÎNTÎMPINAT CU PROTESTE

TOKIO 13 (Agerpres). — Demonstrațiile care s-au desfășurat joi după-amiază în capitala Japoniei în semn de protest împotriva sosirii în portul Sasebo a submarinului atomic american „Dragonul mării” s-au soldat cu 49 de răni.

Ieri dimineață au continuat demonstrațiile. Grupuri de manifestații s-au îndreptat spre baza militară americană din oraș. Fiind oprîți de cordoanele de polițiști, demonstrații au blocat principală stradă care duce spre intrarea bazel unde a fost ancorat submarinul american. Peste 1.500 de polițiști au fost mobilizați de autoritățile locale pentru a

împreștia pe demonstrații. Au fost arestate mai multe persoane, printre care și un deputat din partea Partidului socialist. În legătură cu această acțiune a submarinului atomic american „Dragonul mării” s-au adresat un protest vehement direcției generale de poliție. Potrivit declarației Partidului socialist și Consiliului general al sindicatelor, demonstrațiile de protest din Sasebo vor dura trei zile, cît va staționa submarinul american în acest port.

Pregătiri de protest de masă se desfășoară în prezent și la Yokosuka, unde urmează să sosească în curînd alt submarin atomic american.

În portul Sasebo demonstrațiile împotriva sosirii submarinelor nucleare americane se țin luni. Așa cum se vede și din fotografia de mai sus, manifestații își exprimă protestul în forme dintre cele mai variate.

În Vietnamul de sud

Mii de demonstrații cer înlăturarea guvernului

SAIGON 13 (Agerpres). — În ciuda repetatelor avertismente ale primului ministru Tran Van Huong că orice demonstrație de stradă vor fi aspru reprimată, mii de studenți s-au adunat vineri după-amiază în piața centrală din Saigon, cerînd demisia guvernului. Detașamentele întîrziate de poliști masați la intersecțiile străzilor n-au putut opri șuvoaiele de oameni purtînd pancarte pe care scria: „Jos diktaturism. Vrem o politică de neutralism”. Agențiile occidentale relatează că Inaltul Consiliu Național l-a determinat pe Huong să înceapă tratative cu opoziția pentru a remania echipa guvernamentală. Un număr de 12 din cei 15 membri ai Inaltului Consiliu continuă să aibă o atitudine ostilă față de o serie de miniștri ai cabinetului Huong, pentru participarea lor la acțiunile represive ale fostului dictator Ngo Dinh Diem.

Situația militară din Vietnamul de sud capătă aspecte tot mai îngrijorătoare pentru autoritățile de la Saigon. Agenția U.P.I. anunță că joi seara partizanii sud-vietnamezi au obținut „două victorii majore într-o regiune situată la 75 mile de Saigon”, unde zeci de soldați și ofițeri ai armatei guvernamentale au fost uciși. Totodată, agenția menționează că baza aeriană americană de la Da Nang, la nord-est de Saigon, a fost ținută toată noaptea de joi spre vineri în stare de alarmă de grupuri de partizani care au încercat să o atace.

ÎNAINTEA „RUNDEI” DE LA GENEVA

BRUXELLES 13 (Agerpres). — Discuțiile privind definitivarea listei produselor industriale ale C.E.E., care vor fi strase de la negocierile G.A.T.T., continuă să stea în centrul lucrărilor Consiliului Ministerial al Pieței comune. După o ședință care a durat pînă noaptea tîrziu și în cursul căreia nu s-a ajuns la nici un acord, Consiliul Ministerial a hotărît joi noaptea să amîne dezbaterile pînă sîmbătă dimineața pentru a permite grupului de experți să ajungă la o înțelegere asupra listei de excepții ce va trebui prezentată la Geneva.

Au rămas numai cîteva zile pînă la începerea „mării paride alianțice” de la Geneva și disputa vest-europăeană (axată pe cea franco-vest-germană, care are loc la Bruxelles) conlucă să fie nedecisă. Acest fapt neliniștește mai mult curcile interesate din Occident, știut fiind că luni este ultima zi pentru depunerea la secretariatul general al G.A.T.T. a listelor cu produse industriale exceptate din „runda Kennedy”. Se consideră că dacă lista nu va fi depusă la termen, tratativele tarifare de la Geneva vor fi compromise. Cu alte cuvinte numai dacă „cei șase” vor ajunge la un acord în privința listei lor de excepții pînă la 16 noiembrie, vom avea prilejul să asistăm săptămîna viitoare la calalită dezbateri.

Negocierile G.A.T.T. (în care se propune reducerea cu 50 la sută a tarifelor vamale) interesează, desigur, în proporții diferite, toate țările occidentale.

Care sînt cauzele mai adînci ale tergiversării sesiunii Consiliului Ministerial al C.E.E.?

Este cunoscut că de patru zile discuțiile se poartă în contradicție pe marginea listei de excepții alcătuită de Comisia „celor șase”. R.F.G. dorește ca această listă să fie, în forma sa definitivă, cît mai scurtă. Franța, dimpotrivă, care o listă cît mai lungă. Cele două poziții opuse se întemeiază pe următoarele fapte: vest-germanii vor să nu sustragă un număr mare de produse industriale din negocierile G.A.T.T. Intrucît ca o importanță exportatoare a acestora R.F.G. dorește să faciliteze pîtrunderea lor pe piețele externe, în special pe cea americană; la rîndul său, Franța, care este principala exportatoare de ce-

reale din C.E.E., acordă prioritate acestora, cerînd R. F. Germane să accepte formarea unui preț unic la produsele agricole în Piața comună.

Un prîn unei produse agricole s-ar traduce, însă, prin diminuarea veniturilor țărilor vest-germane. Or, după cum remarcă unii observatori, cheliuțiile suplimentare pe care le-ar necesita echilibrarea veniturilor agricole vest-germane ar afecta politica guvernului R.F.G. de aderare la forța nucleară multilaterală a N.A.T.O.

În același timp, Franța plătește subvenții agricultorilor săi pentru a face față concurenței Statelor Unite pe piața cerealelor, povară care ar putea dispărea în urma organizării pieței agricole a „celor șase”.

Deci, în dispoziția de la Bruxelles motive de ordin economic se împletesc cu cele de ordin politic, ceea ce aduce în discuție lista de excepții. De aceea, o serie de comentarii apreciază că indiferent cît de lungă sau scurtă va fi această listă, partida franco-vest-germană rămîne deschisă atîta timp cît în C.E.E. persistă disensiunile în ce privește prețul cerealelor și forța nucleară multilaterală. Avînd în vedere toate acestea, ziarul „Paris Presse” de ieri scria: „Trebuie să constatăm că e cam bizar că acei șase au vrut să se pună de acord în 4 zile pentru a se prezenta solidari la negocierile de la Geneva, care durează de luni și chiar de ani întregi. Este vorba pentru ei să găsescă o hotărîre mai curînd «politică», căci pe plan tehnic arsenalul este vast: liste de excepție complete, liste de excepție parțiale, liste convenționale, anexe etc.”.

Gh. C.

Reintoarcerea în Bolivia a unor fruntași politici exilați

LA PAZ 13 (Agerpres). — Fostul președinte al Boliviei, Hernan Siles Zuazo, a sosit în La Paz. El s-a aflat într-un exil de peste o lună la Montevideo, după pretinsul complot antigubernamental anunțat că ar fi fost descoperit de regimul fostului președinte Paz Estenssoro. A.F.P. scrie că înapoierea în țară a lui Siles Zuazo poate facilita o reorganizare rapidă a fostului partid guvernamental „Mișcarea națională revoluționară”.

Tot joi s-a înapoiat în Bolivia, după ce a trăit mai mulți ani în exil, fruntașul politic Oscar Barrientos, văr al președintelui Juntei guvernamentale, generalul René Barrientos. El a declarat că guvernul bolivian va cere extrădarea fostului președinte Paz Estenssoro aflat în prezent în Peru și va acceda înlesnirii celor 100.000 de persoane exilate de fostul regim ca să se înapoieze în țară.

Potrivit relațiilor corespondentului din La Paz al agenției Associated Press, suspendarea ajutorului american pentru Bolivia, ca urmare a răsturnării guvernului Estenssoro, a provocat un val de proteste și critici din partea fruntașilor politici și a presei bolivienne. Ministrul minelor în noul guvern, colonelul Eduardo Mendez, a declarat că hotărîrea guvernului S.U.A. „este ciudată, deoarece Statele Unite au declarat în repetate rînduri că ajutorul a fost acordat poporului și nu guvernului bolivian”.

Un emisar al lui Peron sondează terenul în Chile

RIO DE JANEIRO 13. — Corespondentul Agerpres, V. Oras, transmite: Jose Manuel Algarve, secretar particular al lui Peron, a sosit la Santiago de Chile în „călătorie de afaceri”. Călătoria sa este interpretată ca avînd drept scop să pregătească modalitatea întoarcerii lui Peron printr-o țară vecină cu Argen-

tina. Solicitat de ziariști, Algarve a refuzat să răspundă cu cine se va întîlni în Chile. Purtătorii de cuvînt ai guvernului chilian și uruguayan au făcut cunoscut că guvernurile respective consideră indezirabilă prezența lui Peron în țările lor, intrucît acest lucru ar putea afecta relațiile lor cu Argentina.

SCURTE STIRI

TOKIO. Vineri, în cadrul unei ședințe, cabinetul japonez a hotărît să ia parte la discuțiile din cadrul „Runde Kennedy” în problema reducerii tarifelor vamale. Cabinetul a hotărît, de asemenea, să ceară, ca în cazul în care unele state nu vor renunța la tarifele discriminatorii față de mărfurile japoneze, Japoniei să-i fie acordate compensații.

NEW YORK. Marșul păcii pe traseul Quebec (Canada) — Guantanamo (Cuba) se va încheia la Miami, în Statele Unite. Participanții nu au obținut autorizația de a pleca în Cuba. A eșuat și o recentă încercare a unui grup de participanți de a continua drumul spre Cuba pe bordul unui mișc vas. Vasul a fost interceptat de paza de coastă americană și readus la Miami.

PARIS. Săptămîna trecută a fost inaugurată între Anvers și Viena cea mai lungă autostradă din Europa, pe o lungime de 1.243 km. La această cale de comunicație ultramodernă, s-a lucrat timp de opt ani și ea a costat, aproximativ, 9 miliarde de franci belgieni.

VIENA. La 16 noiembrie va începe în capitala Austriei unul din cele mai importante procese ale criminalității de război. Pe banca acuzaților va apărea fostul căpitan SS Franz Novak. După război, Novak s-a ascuns ani îndelungați în Austria sub un nume fals. El a fost arestat la 20 Ianuarie 1961. Novak este acuzat de a fi participat direct la asasinarea a nu-

meroase persoane, atît la Viena, Berlin, cît și la Budapesta, în calitate sa de colaborator principal al lui Eichmann.

PARIS. În capitala Franței continuă convorbirile dintre reprezentanții celor trei țări din Laos. Într-un interviu acordat agenției France Presse, Phumi Vongvici, secretar general al C.C. al Partidului Neo Lao Haksat, aflat la Paris, a declarat că nu s-a putut ajunge pînă în prezent la un acord în problema încetării fo-

cului. El a relevat că singurele probleme în care s-a, pe cea cădea de acord, deocamdată, sînt convocarea unei conferințe internaționale pentru Laos și revenirea la Paris a conducătorilor celor trei țări, pentru a continua convorbirile la nivel înalt.

TEL AVIV. La frontiera dintre Izrael și Siria au avut loc nout schimburi de focuri între patrulele militare ale celor două țări. În urma incidentelor s-au înregistrat victime de ambele părți.

Tehnicienii englezi vor începe anul viitor operațiile de sondare în Marea Nordului în vederea extragerii de gaze naturale și petrol. Fotografia înfățișează aspecte din timpul lucrărilor de prospectare.